

Stretnutie právnikov

Aktuálna legislatíva bola témou stretnutia právnikov členských poisťovní Slovenskej asociácie poisťovní. Tento ročník sa uskutočnil 11. a 12. mája v priateľskom prostredí modranského hotela Majolika.

JUDr. Jozefína Žáková hovorila o aktuálnej legislatíve z pohľadu asociácie.

Snímky (ip)

Zo života asociácie

Rokovanie vo Viedni

VV • SLASPO

Začiatkom mája sa vo Viedni stretli predstavitelia sekretariátov Slovenskej asociácie poisťovní a Rakúskej asociácie poisťovní. Generálna riaditeľka SLASPO JUDr. Jozefína Žáková a generálny riaditeľ VVÖ Dr. Louis Norman-Audenhove konštatovali užitočnosť vzájomnej spolupráce. Predstavitelia asociácií sa informovali o výsledkoch poistného trhu v minulom roku, o legislatívnych podmienkach a najmä o problémoch, ktoré ich spájajú ako členské asociácie CEA – Solvency II, blokových výnimkách a legislatíve vzťahujúcej sa na sprostredkovanie.

(ip)

Na hornej snímke sprava generálny riaditeľ VVÖ Dr. Louis Norman-Audenhove, manažérka medzinárodných záležitostí VVÖ Christina Wührerová a riaditeľ právnych a medzinárodných záležitostí VVÖ Christian Eltner. Predstavitelia sekretariátu SLASPO. Zľava manažér pre právne záležitosti JUDr. Milan Daráš, manažérka pre legislatívu Mgr. Michaela Barcajová, generálna riaditeľka JUDr. Jozefína Žáková, manažérka pre ekonomiku a štatistiku Ing. Lucia Baková, MB, manažérka pre neživotné poistenie Ing. Eva Jacková, manažérka pre risk management a solventnosť Mgr. Ing. Zuzana Krátka, PhD a manažér pre životné poistenie Ing. Miroslav Čamek.

(Snímka ip)

Recenzia

Romana Nývltová, Pavel Marinič
Finanční řízení podniku: Moderní metody a trendy,
 Grada, Praha, 2010,
 1. vydanie

Publikácia Finančné riadenie podniku spracúva aktuálne prístupy, metódy a inštrumenty podnikového finančného riadenia. Zameriava sa na súčasné podnikateľské prostredie a jeho dôsledky pre finančné riadenie a rozhodovanie. Autori rozoberajú aj krátkodobé a dlhodobé finančné riadenie a rozhodovanie vzhľadom na podnikovú stratégiu, ktoré vo všeobecnosti charakterizujú postupné kroky pri tvorbe finančnej stratégie. Publikácia je spracovaná učebnicovo. Obsahuje informácie z podnikového riadenia finančných tokov, ilustračné príklady a kontrolné otázky vrátane riešenia na konci každej kapitoly, čo umožňuje overenie si získaných znalostí. V závere každej kapitoly je súhrn informácií, ktorý umožňuje pripomenutie obsahu. Podstatnou súčasťou publikácie sú témy finančných stratégií rôznych podnikateľských subjektov, od živnostníkov po priemyselné podniky. Jednotlivé kapitoly sú venované prostrediu, v ktorom podnik pôsobí. Autori vystihujú základné podnikateľské riziká a ich strategické riadenie vo finančnom manažmente, ktoré sa môžu premietnuť do celkových finančných tokov firmy. Okrem operatívnych riešení zameraných na predchádzanie finančným rizikám nevychádza ani dlhodobé finančné riadenie strednodobých a dlhodobých finančných plánov podniku. S finančným plánovaním tiež súvisia náklady kapitálu a východiská, ktoré pomáhajú stanoviť optimálnu kapitálovú štruktúru podniku. Krátkodobému finančnému manažmentu je venovaná samostatná kapitola, jej podstatou je optimalizácia finančného toku firmy. Vedomosti čitateľa rozširuje meranie podnikovej výkonnosti a oceňovanie podniku prostredníctvom vzorcov. Podľa nich finančný manažér či podnikateľ môže na internej úrovni stanoviť účtovnú, či skutočnú hodnotu podniku. Posledná kapitola je zameraná na podniky v automobilovom priemysle. Keďže kniha je písaná predovšetkým v teoretickej koncepcii, je použiteľná najmä ako doplnok k vysokoškolským učebniciam, tvorí podklad pre ďalšie štúdium finančného manažmentu. Pre podnikateľov a manažérov v praxi je nevyhnutné si na základe znalostí získaných z publikácie rozšíriť vzdelanostnú úroveň prostredníctvom praxe či ďalšieho teoretického štúdia.

Monika Vilhelmová

Jazykové okienko

O vyjadreniach typu druhým dňom

V správach môžeme niekedy počuť vety, v ktorých sa časová okolnosť konania nejakej akcie vyjadruje inštrumentálom, napr.: *Konferencia pokračovala druhým dňom. – Tretím dňom pokračuje rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky.* V citovaných vetách sa v tvare inštrumentálu vyskytuje slovo *deň* spolu s prívlastkom vyjadreným radovou číslovkou *druhý*, resp. *tretí*, teda *druhým dňom*, *tretím dňom*. Používanie inštrumentálu v takých a podobných vyjadreniach je však nevhodné, lebo odpovede na otázky, ktoré si vyžaduje inštrumentál v uvedených vetách: *Čím pokračovala konferencia?* alebo *Čím pokračuje rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky?* v podobe *Pokračovala druhým dňom*, resp. *Pokračuje tretím dňom* sú informačne prázdne. Konferencia môže pokračovať napríklad témou o životnom poistení, rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky môže pokračovať prerokúvaním návrhu zákona o dani z príjmov a pod. Vo vetách uvedených na začiatku sa vyjadruje časová okolnosť, v ktorej sa čosi koná, a v takom prípade je primerané použiť akuzatív, teda *Druhý deň pokračovala konferencia. – Tretí deň pokračuje rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky.* V týchto vetách nám však i k ich obsahovej úplnosti čosi chýba. Vety je vhodné doplniť o informáciu, čím pokračovala konferencia, čím pokračuje rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky. Vety budú informačne nasýtené, ak ich doplníme o tému konferencie, resp. o obsah rokovania, pričom časovú okolnosť môžeme vyjadriť predložkovým akuzatívom v *druhý deň*, v *tretí deň*, teda *V druhý deň konferencia pokračovala témou o životnom poistení. – V tretí deň pokračovalo rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky schvaľovaním zákona o dani z príjmov.*

PaedDr. Matej Považaj, CSc.
 Jazykovedný ústav L. Štúra SAV

INSIA
 INSURANCE INTELLIGENCE & ASSISTANCE

VAŠA KARIÉRA V INSIA

Výhody partnerstva v INSIA

- partnerstvo v sieti INSIA je založené na zmluve o spolupráci
- každý partner siete si určuje sám, nakoľko chce byť úspešný, nie sú stanovené minimálne výkony
- partner siete INSIA má vysoký morálny kredit a dodržiava etické princípy práce poisťovacieho makléra

Čo získam

- zachovanie súčasných väzieb s poisťovňami a doterajšieho spôsobu obchodovania
- produkty od viac ako 100 poisťovní a VIP servis
- prístup k plnému zneniu zmlúv s poisťovňami vrátane provízijských dodatkov
- dokonalý prehľad o Vašich peniazoch v informačnom systéme Yeti
- garanciu vlastníctva kmeňa a jeho prevoditeľnosť
- zvýšenie objemu obchodu vďaka vyššej konkurencieschopnosti a novým produktom
- pozíciu TOP makléra, zázemie a podporu veľkej spoločnosti

Pre viac informácií nás kontaktujte:
 E-mail: partner@insia.sk
 Mobil: 0905(03) 500 080

Partnerstvo rovných www.UspesnyMakler.sk

Poistné rozhľady 2/ 2010

EV 2935/09

Vydáva
Slovenská asociácia
poistovní ako odborný
dvojmesačník slovenského
poistovníctva

Vedúci redaktor
Ing. Ivan Podstupka

Členovia redakčnej
rady
JUDr. Jozefína Žáková
(predsedníčka)
Ing. Vladimír Bakeš
Mgr. Júlia Čillíková
JUDr. Imrich Fekete, CSc.
JUDr. Dušan Katonák
Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD.
Mgr. Lucia Muthová

Cena ročného predplatného
(šesť čísiel) je
9,00 € / 271,50 Sk
do zahraničia 24,- €
alebo 792,- Sk.
Jednotlivé číslo
1,53 € / 46,- Sk

Adresa
Slovenská asociácia
poistovní
Drieňová 34
P. O. Box 51
820 09 Bratislava 29

Telefón
02 / 4342 9985
fax
02 / 4342 9984
e-mail
ivan.podstupka@slaspo.sk
www.slaspo.sk

Typografia, prepress
Karol Rosmány
MONADA atelier s. r. o.

Tlač
NEUMAHR tlačiareň, s. r. o.
Bratislava

02

Rozhovor

Interview

Solvency II: Pripravení budú mať výhodu
Readiness for Solvency II: Gaining Competitive Advantage

Rozhovor s členom Bankovej rady NBS
Slavomírom Štastným
*From the Interview with Slavomír Štastný,
Member of the Bank Board of the NBS
(Národná banka Slovenska)*

05

Teória a prax

Theory and Practice

Prehodnotiť riadenie kapitálu a rizík
To Revalue Assets and Risk Management
Nadmerné kapitálové požiadavky škodia
všetkým

*Excessive Capital Requirements Harm
Consumers, Insurers and the Economy*
Globalizácia a riziká v poistovníctve
Globalization and Risks in Insurance

10

CEA

Blokové výnimky po novom
*The New Insurance Block Exemption
Regulation*

13

Z poistovní

From Insurance Companies

Bezpečnejšie obce a mestá, krytý majetok
*Higher Level of Assurance for Municipalities,
Property Coverage*

14

Štatistika

Statistics

Kríza ovplyvnila poistné
*Insurance Premiums are Influenced
by Crisis*

16

Resumé v angličtine

English Résumé

**Čas
pre zdravý
rozum**

Ako by sa jednoducho
dalo zhrnúť, čo teraz hrozí
európskym poistovňami?
Je tu kľúčový pojem – rizi-

ko. Z hľadiska toho, ako má ovplyvňovať kapitálovú
primeranosť, sú tu rôzne aspekty. V bankovníctve je
rizikom predovšetkým nesplácanie úverov. Je to vlastne
mimoriadna situácia, keď jedna strana obchodného
vzťahu – dlžník – zlyhá. V poistovníctve je riziko hlav-
ný činiteľ biznisu. Klient prenáša riziko, alebo jeho
časť, na poistovňu, ktorá si za to nechá zaplatiť.
Na jar minulého roka prijali najvyššie európske
inštitúcie smernicu Solvency II. Jej prijatie urýchlila
finančná kríza. Cieľom je spresniť nároky na kapitálo-
vé požiadavky poistovní, aby bola istota, že v každom
momente budú schopné splniť záväzky voči klientom.
V istom zmysle je to analógia s Baselom II, ktorý
okrem iného prikazuje bankám istú kapitálovú pri-
meranosť. Ale Solvency II má aj iné ciele – integruje
všetky doterajšie európske normy, ktoré sa vzťahovali
na poistovníctvo. Je komplexným dokumentom,
ktorý stanovuje legislatívne a finančné pravidlá pre
európske poistovne.

So Solvency II poistovne problém nemajú, na serióz-
nych pravidlách si zakladajú. Nekorektné poistovne
na trh nepatria, lebo majú konkurenčnú výhodu
v nižších nákladoch najmä na poistné plnenie. Ale
predovšetkým kazia povest' celého sektora.
Všeobecné zásady smernice Solvency II sú pre
poistovne prijateľné. Prijímajú aj to, že pravidlá sú
podstatne prísnejšie a sofistikovanejšie, ako je Basel
II pre banky. Vyplýva to z povahy poistného biznisu.
Ale implementačné návrhy CEIOPS – Európskeho
výboru národných dohľadov nad poistovňami –
a Európskej komisie na minimálne kapitálové vybave-
nie sú neprimerané. Dá sa predpokladať, že inštitúcie
sú vystrašené z finančnej krízy, pri ktorej boli aj veľké
svetové poistovne. Pritom sa zabúda, že zdroje
krízy nespočívali v poistovacej činnosti, ale v zlých
investíciách. Opatrenia však smerujú aj proti základ-
nému biznisu poistovní.

Európska federácia národných asociácií poistovní
a zaistovní (CEA) presviedča bruselské inštitúcie,
že implementačné normy v navrhovanej podobe
poškodia všetkých. Poistovne budú musieť umrtniť
viac kapitálu. Ten sa nedostane na kapitálový trh
alebo na iné investície, čo sa prejaví vo vyššom hlade
po kapitáli, a aj na jeho cene. Absenciu kapitálu
pocíti ekonomika v zníženom hospodárskom raste.
Požiadavky na kapitál sa premietnu do poistného
a v konečnom dôsledku na to doplatí klient.
Ešte je čas na to, aby zdravý rozum zvíťazil.

Ivan Podstupka
Autor je finančný publicista
pracuje v sektore poistovníctva

Ako člen Bankovej rady ste mali pohľad na dohľad nad finančným trhom takpovediac z druhého stupňa. Teraz ste už pár týždňov na čele útvaru dohľadu nad finančným trhom a zodpovedáte priamo za fungovanie dohľadu v prvom stupni. Zmenilo to váš pohľad na problematiku dohľadu?

Činnosti súvisiace s dohľadom nad finančným trhom som pred príchodom do centrálnej banky vykonával od roku 1999 najskôr na Ministerstve financií SR a neskôr v Úrade pre finančný trh, takže táto oblasť pre mňa rozhodne nová nie je. Aj keď v mojej práci prináša nové skúsenosti a výzvy prakticky každý deň, môj pohľad na problematiku dohľadu sa v zásadných záležitostiach za celé roky prakticky nezmenil.

Ochrana spotrebiteľa je silnou témou na európskej i národnej úrovni. Na Slovensku sa tejto téme regulátor, dohľad aj trh intenzívne venuje už dva roky. Aktívne ste sa zúčastňovali na príprave návrhu zákona na ochranu spotrebiteľa na finančnom trhu, ktorý mal ambíciu riešiť túto problematiku skôr ako ostaní členovia EÚ. V mnohých oblastiach išiel aj nad rámec úvah Európskej komisie. Vzhľadom na to, že zákon zatiaľ nebol prijatý a jeho posledná verzia predkladaná do vlády sa stretla s ostrým odmietnutím trhu, predpokladáme, že je tu šanca v novom volebnom období začať znovu.

Vzhľadom na to, že diskusia o ochrane finančného spotrebiteľa sa na Slovensku neskončila, je predčasné hodnotiť reguláciu ako celok. Tvorcovia príslušného zákona jeho návrh postupne viackrát pozmenili, avšak na parlamentné lavice sa už nestihol dostať. Ak v novom volebnom období bude predložený nový ucelený návrh, NBS sa k nemu v pripomienkovom konaní určite vyjadrí. Osobne myšlienku zákonnej úpravy ochrany finančného spotrebiteľa podporujem a vítam, ak sa v budúcnosti podarí vytvoriť kvalitný legislatívny rámec.

Jedným z neuralgických bodov ochrany spotrebiteľa je kreovanie nových inštitúcií a ich financovanie. Nielen poisťný trh namietal, že je nespravodlivé žiadať, aby to finančné inštitúcie financovali, ale nemali prakticky žiadny dosah na kontrolu rozpočtov inštitúcií. Asociácie na finančnom trhu v námietkach uvádzali paralelu s príspevkami, ktoré sú finančné inštitúcie povinné platiť NBS za dohľad bez toho, aby sa rozpočet útvaru dohľadu zverejňoval a podliehal kontrole trhu tak, ako to bolo predtým v Úrade pre finančný trh. Aký je váš názor na tento

problém a aké riešenie bude podľa vášho názoru presadzovať NBS?

Tam, kde sa hovorí o financiách, je diskusia vždy búrlivá. Realizácia každého projektu niečo stojí a treba nájsť riešenie, ktoré bude efektívne a čo najviac prijateľné pre všetkých zúčastnených. Myslím, že aj skutočnosť, že diskusia na túto tému stále pokračuje, dáva dobrý signál všetkým zúčastneným.

Zákon o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve je účinný už niekoľko mesiacov. Ako sa s ním žije Národnej banke Slovenska?

Táto otázka by mala byť adresovaná skôr tým, ktorí sú týmto zákonom najviac dotknutí. Osobne si však myslím, že vďaka úzkej a intenzívnej spolupráci so zástupcami finančného trhu, najmä s príslušnými asociáciami, sa nám podarilo zabezpečiť pomerne plynulý prechod na novú legislatívu. Určite to bolo vďaka včasnej príprave. Už pri tvorbe zákona sme sa snažili vyhodnotiť situácie, ktoré môžu nastať, a následne pripraviť pre ne riešenia. Vyhotovili sme odpovede na súbor často kladených otázok, ktoré sme zverejnili na internetovej stránke NBS. Absolvovali sme množstvo školení, seminárov, stretnutí, na ktorých sme vysvetľovali zákon a jeho aplikáciu. Myslím si, že to bol dobre investovaný čas a výsledok zodpovedá úsiliu. Už dnes si môžete na našej stránke otvoriť register sprostredkovateľov a vidieť tak „život po 186-ke v realite“.

CEA pred pár týždňami zverejnila stanovisko, podľa ktorého by implementačné opatrenia k Solvency II tak, ako ich navrhuje Európska komisia a CEIOPS, znamenala ťažkú ujmu poisťnému sektoru, ale aj ekonomike a finančným trhom. A v konečnom dôsledku by poškodili spotrebiteľa. CEA namieta, že na poisťovníctvo sa uplatňujú rovnaké prístupy ako na bankovníctvo,

Hovoríme
s členom
Bankovej rady
NBS
*Slavomírom
Šťastným*

hoci podstata biznisu je rozdielna. Vzhľadom na to, že ste zástupcom NBS v CEIOPS, zaujímal by nás váš osobný názor. Zaujímavé by bolo tiež vedieť, či je CEIOPS vo svojich postojoch – z nášho hľadiska veľmi tvrdých – jednotný.

Podľa môjho názoru ten rozpor medzi CEA a CEIOPS vôbec nie je až taký vyhrotený, ako sa v poslednom čase prezentuje. Výbor CEIOPS sa zaoberal všetkými pripomienkami, ktoré CEA vniešla a snažil sa spolu s CEA nájsť kompromisné riešenie. Množstvo zásadných pripomienok, ktoré sa uvádzajú ako problém CEA, nie je v podstate problémom lokálnych trhov. Slovensko je toho dobrým príkladom. Na druhej strane, množstvo potenciálnych lokálnych problémov CEA vôbec neberie do úvahy. Považujem za potrebné, aby sa každá krajina zaoberala dopadom projektu Solvency II aj individuálne. Našťastie, spolupráca zúčastnených na Slovensku je uspokojivá a výrazne sa stupňuje.

Ako podľa vás ovplyvní implementácia Solvency II poistný sektor?

Určite významnou mierou. Pripravení budú mať výhodu. To je jeden z dôvodov, prečo sa snažíme tak úzko spolupracovať s trhom pri jej príprave. Identifikácia, poznanie a porozumenie rizík je v dnešnom zložitom svete finančných trhov nevyhnutnou podmienkou prežitia. Na druhej strane uvidíme, aká bude cena za implementáciu tohto nesporne ambiciózneho projektu. Solvency II komplexne ovplyvní reguláciu celého poisťovníctva, a to počnúc povoleniami, cez identifikáciu rizík, až po vykazovanie, či vnútornú kontrolu. Na začiatku sa tento projekt často prirovnával k podobnému projektu v sektore bankovníctva – Basel II. No podľa môjho názoru Solvency II zašla výrazne ďalej, najmä čo sa týka rozsahu, používaných metód a dopadu na sektor. Dobrým príkladom odlišností je tvorba štandardného modelu na výpočet požadovanej a minimálnej miery sol-

ventnosti. Stále je otáznym vplyv Solvency II na malé a jednostranne zamerané poisťovne.

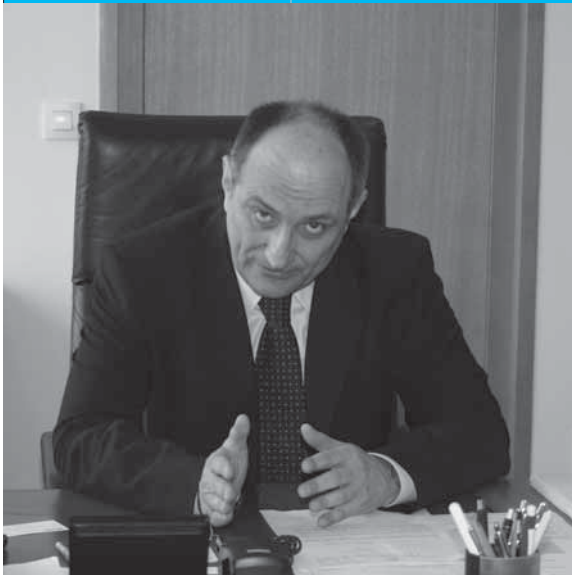
Aké je podľa vášho názoru miesto poistného trhu na finančnom trhu? Myslíte si, že relevantné rozhodovacie miesta a verejnosť dostatočne chápu špecifiká poistného priemyslu, ktorého primárnym poslaním je, na rozdiel od ostatných finančných inštitúcií, obchodovať s rizikom?

Myslím, že áno. Poisťovací biznis je o rizikách, pred ktorými sa klient chce chrániť. Nemám radosť z toho, že si niektorí zamieňajú poistenie so sporením. Poistenie môže byť do istej miery nástrojom sporenia, ale jeho prvoradou funkciou je zabezpečenie pred rizikami, ktoré vznikajú v oblasti životného alebo neživotného poistenia. Verím, že postupné zvyšovanie finančnej gramotnosti obyvateľstva, ku ktorému chce prispieť aj centrálna banka, pomôže lepšie pochopiť jednotlivé segmenty finančného trhu.

Ako sa pozeráte na plánovanú architektúru dohľadu v EÚ? A aké sú vaše očakávania dopadu na slovenský dohľad?

Je pochopiteľné, že kríza mala vplyv aj na rehodnotenie architektúry európskeho dohľadu. Vytvorenie makroprudenciálnej zložky v jeho štruktúre považujem za dobrý systémový krok. Problematickejšie už bude začať uplatňovať európske sektorové dohľady v takom krátkom čase. Nedostatočne pripravený štart nového systému v období doznievajúcej krízy môže znamenať isté riziko pre stabilitu trhu, ktorá je stále veľmi krehká. Treba povedať, že k navrhovanému modelu vznášali slovenskí zástupcovia pripomienky a komentáre všade, kde na to mali príležitosť.

V Bruseli sa opäť hovorí o garančných schémach v poisťovníctve. Poistný trh opäť argumentuje, že sa presadzuje nelogická a nesprávna analógia s bankami. Podľa neho je garanciou v poisťovníctve prísny dohľad nad tvorbou a investovaním

**Ing. Slavomír Šťastný,
PhD., MBA**

Narodil sa v roku 1961. Absolvoval Fakultu jadrovú a fyzikálno-inžiniersku Českého vysokého učenia technického v Prahe. V roku 1992 získal na Rochester Institute of Technology titul MBA. V tom istom roku obhájil dizertačnú prácu a ukončil aspirantské štúdium na Materiálovo-technickej fakulte Slovenskej technickej univerzity. Prax začínal vo Výskumnom ústave zväračskom v Bratislave. V rokoch 1991 – 1995 pôsobil postupne vo viacerých investičných a poradenských spoločnostiach, v rokoch 1995 – 1999 bol spolujateľom a štatutárnym zástupcom v poradenskej spoločnosti Empiria, a. s., Bratislava.

V roku 1999 bol vymenovaný za riaditeľa Úradu štátneho dozoru nad kapitálovým trhom, po zrušení tejto inštitúcie pracoval ako riaditeľ odboru dozoru nad kapitálovým trhom na Ministerstve financií SR.

Od 1. novembra 2000 bol členom Rady Úradu pre finančný trh, v apríli 2002 sa stal podpredsedom Rady Úradu pre finančný trh pre dohľad nad kapitálovým trhom. Túto funkciu zastával do 31. decembra 2005.

Členom Bankovej rady NBS je od 1. januára 2006, od februára 2010 riadi útvary dohľadu nad finančným trhom. Zastupuje NBS vo Výbore európskych orgánov dohľadu pre oblasť poisťovníctva a dôchodkového sporenia (CEIOPS), vo Výbore európskych regulátorov pre obchodovanie s cennými papiermi (CESR), v Medzinárodnej organizácii orgánov dohľadu v oblasti cenných papierov (IOSCO), Výbore pre finančné trhy OECD a v poradnom výbore Medzinárodnej siete pre finančné vzdelávanie pri OECD.

technických rezerv a testovanie ich výšky. Preto sú časté hlasy, že zlyhanie poisťovne je zlyhaním dohľadu.

Poisťný sektor je odlišný od iných segmentov finančného trhu a poisťné riziko má svoje špecifiká. Nechcem sa púšťať do polemiky s názormi, podľa ktorých sú dostatočnou garanciou ochrany klienta na jednej strane technické rezervy, ktoré sú tvorené ako súčasť podnikania v poisťovníctve, spolu s požiadavkami na vlastný kapitál a na druhej strane dohľad nad poisťovníctvom. Chcem len pripomenúť, že historicky nastali situácie, v ktorých potreba garančných schém vznikla. Je tiež treba mať na zreteli, že žiadny systém regulácie nemôže stopercentne zabrániť zlyhaniu poisťovne. Vzhľadom na momentálne priority Európskej komisie, medzi ktoré ochrana spotrebiteľa určite patrí, treba brať diskusie o garančných schémach poisťovní vážne.

Ako by ste hodnotili slovenský poisťný trh vo svetle doznievania svetovej finančnej krízy?

Národná banka Slovenska zverejnila 12. apríla 2010 na svojej internetovej stránke materiál Analýza slovenského finančného sektora za rok 2009. Text dokumentu potvrdzuje, že slovenský finančný sektor možno považovať za pomerne zdravý a primerane schopný čeliť rizikám. Podľa môjho názoru možno za to vdačiť stavu trhu, v akom do krízy vstupoval. Počas krízy sa tiež ukázalo výhodou, že slovenský finančný trh bol pomerne konzervatívny a penetrácia rizikovými produktmi na jednej strane a rizikovými aktívami na druhej strane bola veľmi nízka. Napriek poklesu produkcie možno poisťný trh považovať za stabilný.

(red)
Snímky (ip)

Prehodnotiť riadenie kapitálu a rizík

Hlavným nástrojom expanzie európskych poisťovní by mali byť predovšetkým nové produkty a akvizície

Hoci väčšina európskych poisťovní prekonala finančnú krízu lepšie než banky, aj poisťný sektor zápasí s investičnými stratami a nedostatkom kapitálu. Keďže sa očakáva pozvoľné oživenie globálnej ekonomiky, mali by sa poisťovne zamerať na riadenie kapitálu a rizík, pripraviť na zavedenie novej legislatívy a začať aktívne využívať príležitosti na ďalší rast v podobe akvizícií a nových produktov. Vyplýva to zo správy *European Insurance Outlook 2010* spoločnosti Ernst & Young.

Správa upozorňuje na sedem oblastí, ktoré budú pre európske poisťovne v roku 2010 najrizikovejšie, ale ktoré ponúkajú najväčšie príležitosti na nový rast:

1. Kapitálové oživenie a prehodnotenie hlavnej obchodnej činnosti

Na nedávne investičné straty reagujú poisťovne tak, že sa sústreďujú na kapitálové ozdravenie a na doplnenie a ochranu kapitálu. V situácii, keď ich ohrozujú klesajúce výnosy a na druhej strane rastúce poisťné nároky, mnoho poisťovní sa vracia k základným poisťným produktom a opúšťa menej ziskové aktivity. Pri hľadaní nových kapitálových zdrojov by mali poisťovne zvážiť význam úlohy, ktorú tu môžu mať zaistovne alebo napríklad kaptívne či sekuritizačné štruktúry. Poisťovne musia efektívne alokovať kapitál medzi jednotlivé poisťné produkty a aktivity.

2. Komplexný prístup k riadeniu rizík

Poisťovne musia na identifikáciu a riadenie rizík, ktorým sú vystavené, používať komplexné modely ERM (Enterprise Risk Management). Predstavujú efektívnejšiu a sofistikovanejšiu alternatívu súčasných nástrojov na zníženie rizík. Z tohto hľadiska majú európske poisťovne pred svojimi konkurentmi z iných regiónov náskok. Za to okrem iného vďaka novozavádzanej smernici Solvency II, ktorá prepája kvalitnejšie riadenie rizík s riadením kapitálu poisťovne. Tak sa darí zlepšovať procesy riadenia rizík, je väčšia možnosť získať nový kapitál i podporu zo strany svojich akcionárov, veriteľov, klientov a ďalších zainteresovaných subjektov.

3. Zavedenie smernice Solvency II

Členské štáty EÚ sú povinné implementovať smernicu Solvency II do konca roku 2012. Tento termín sa rýchlo blíži, takže poisťovne sa musia na jej zavedenie intenzívne pripravovať. Nové požiadavky na kapitálovú primeranosť, ktoré táto smernica prinesie, budú mať na poisťovne významný vplyv. Pravdepodobne ešte prehĺbia nedostatok kapitálu a urýchlia zmeny v produktových a distribučných stratégiách. Ale Solvency II nie sú len požiadavky na kapitálovú primeranosť, je to aj snaha spojiť správu a riadenie (governance) a kontrolu rizík a ich riadenie do integrovaného rámca. Finančná kríza ukázala, že poisťovne sa v minulosti príliš spoliehali na kvantitatívne modely, externý rating a benchmarking. V budúcnosti bude potrebné nové

kvantitatívne požiadavky na riadenie rizík a kapitálovú primeranosť, vyplývajúce zo smernice Solvency II, zasadiť do vhodného rámca riadenia rizík, opierajúceho sa o správne nastavené interné procesy a kontroly na všetkých úrovniach.

4. Ústretový prístup ku klientom

Globálna ekonomická kríza poškodila dobrú povesť finančných služieb všeobecne a pripravila ich o dôveru klientov. Poisťovne a ich predajcovia sa musia zamerať na kľúčové produkty a procesy, obnoviť dôveru klientov a zlepšiť finančnú transparentnosť.

Poisťenie je nehmotný produkt, ktorého jadrom je zmluvný vzťah. Klienti preto očakávajú, že dokumentácia k poisťnej zmluve bude jasná a zrozumiteľná a proces uplatňovania poisťných nárokov bude jednoduchý. Napriek tomu mnohí z nich stále považujú poisťné zmluvy za zložité dokumenty plné právnických obrátov. V období, keď klienti majú k dispozícii najrôznejšie informačné technológie umožňujúce porovnanie poisťných produktov rôznych poisťiteľov, je takisto dôležité, aby cena poisťenia bola stanovená úplne transparentne. Príležitosťou na zlepšenie vzťahu medzi poisťovňou a klientom, kritickým okamihom pravdy, je proces uplatňovania poisťného nároku, respektíve spôsob, ako sa poisťovňa počas tohto procesu k poistenému správa.

5. Plnenie zložitejších regulačných požiadaviek

Európska legislatíva upravujúca podnikanie poisťovní je čoraz zložitejšia. Poisťovne sa v roku 2010 musia zamerať na posilnenie dohľadu a skvalitnenie interných procesov zabezpečujúcich súlad s platnými zákonmi a inými predpismi. Vzhľadom na doznievajúcu finančnú krízu budú klienti, ratingové agentúry i regulačné orgány vyžadovať viac informácií o finančnej pozícii poisťovní. Používanie medzinárodných štandardov finančného výkazníctva (IFRS), implicitných hodnôt (embedded value) a trhovo konzistentných implicitných hodnôt (market-consistent embedded value) vedie k odlišným výsledkom pri oceňovaní aktív a vykazovaní ziskovosti. Niektoré ratingové agentúry stále spochybňujú kvalitu finančných údajov a ďalších informácií vykazovaných podľa IFRS o oceňovaní aktív a klasifikácii produktov. To by v roku 2010 mohlo byť ďalšou prekážkou kapitálového oživenia. Zjednocovanie trhov a presun európskych poisťovní na integrovaný trh prinesie síce nové problémy v oblasti dodržiavania predpisov, ale aj nové podnikateľské príležitosti. Nové regulačné orgány s celoeurópskou pôsobnosťou, ktoré v tejto súvislosti vznikajú, a ich požiadavky budú ďalším faktorom komplikujúcim už aj tak dosť zložité regulované prostredie.

6. Nové investičné ciele

Európske poisťovne vždy expandovali aj vďaka akvizíciám. Očakáva sa, že spolu s oživením ekonomiky v tomto roku sa zvýši aj objem fúzií a akvizícií. Pravdepodobne sa objavia nové investičné príležitosti, pretože niektoré finančné inštitúcie budú nútené predať svoje poisťovacie divízie, aby sa zbavili aktivít, ktoré pre ne nie sú kľúčové, a kompenzovali kapitálové straty. Ak si euro udrží svoju hodnotu, budú akvizície pre európske poisťovne ešte zaujímavejšie. Dá sa očakávať, že v roku 2010 sa na európskom poisťnom trhu znovu naštartuje konsolidačný proces. Európske poisťovne, ktoré majú len obmedzené vyhliadky na ďalší rast vo svojej národnej ekonomike alebo na okolitých silne konkurenčných trhoch, budú aktívne hľadať nové akvizičné ciele na rozvíjajúcich sa trhoch, napríklad vo východnej Európe alebo Ázii.

7. Nové príležitosti v dôchodkovom a zdravotnom poistení

Významnou podnikateľskou príležitosťou pre poisťovne bude aj v roku 2010 starnutie európskej populácie. Pozitívom pre ne bude aj odchod mimoeurópskych poisťovní z dôchodkového trhu EÚ, vďaka ktorému poisťovne z členských krajín získajú väčší podiel.

Klienti si dnes lepšie uvedomujú riziká, ktorým sú vystavené aktíva ich doplnkových dôchodkových plánov a poisťovne stále majú pri riadení aktív dôchodkových plánov a rizika dlhovekosti klientov významnú úlohu. Predpokladá sa, že v roku 2010 budú klientom ponúkať viac produktov so zaručenou sadzbou, aby uspokojili ich požiadavku na finančnú stabilitu. Problém však je, že tieto produkty zvyšujú investičné riziko, ktoré poisťovne na seba berú. Preto budú poisťovne musieť s ohľadom na požiadavky Solvency II ďalej rozpracovať hedžingové a iné techniky na zníženie rizík.

(tty)

Nadmerné kapitálové požiadavky škodia všetkým

Zo správy CEA k implementačným návrhom CEIOPS a EK

Je účelom regulácie kapitálu podľa Solvency II zabrániť individuálnym problémom poisťovní, aj keby výsledné náklady oveľa prevýšili pozitívne dopady?

Nedávna kríza spôsobila vlnobitie vo svetovej ekonomike a rušivo vplýva na životy mnohých ľudí. CEA, Európska federácia asociácií poisťovní a zaisťovní plne podporuje opatrenia, ktoré zamedzia opakovaniu takejto ničivej krízy.

Teraz je dôležité analyzovať krízu s cieľom poučiť sa z nej správnym spôsobom. Pre prospech poisťníkov, ale aj pre prospech ekonomiky ako takej je potrebné zabezpečiť pozitívnu úlohu európskeho poisťovníctva ako nositeľa a príjemcu rizík, ako aj dlhodobého investora.

Len zlomok vládných intervencií

Odpisy aktív a nižšie výnosy z investícií vymazali miliardy eur trhovej kapitalizácie. Európske poisťovníctvo však preplávalo búrkou finančnej krízy pozoruhodne dobre. Potrebovalo len zlomok z celkového objemu intervencií vlád a centrálnych bánk.

Po prvé, podnikateľský model poisťovníctva sa zásadne odlišuje od bánk. Z jeho podstaty vyplýva, že je odolnejší voči krátkodobým finančným problémom.

Po druhé, poisťovníctvo sa poučilo z krízy rokov 2001/2002. Zaviedlo oveľa robustnejšie systémy správy rizík a kapitálu. Poisťovníctvo sa dostalo ďalej ako určujú podmienky súčasného systému požiadaviek na solventnosť (Solvency I) a to mu pri odolávaní kríze pomohlo.

Zlepšenie sa však urobilo na úrovni jednotlivých spoločností a väčšinou aj na úrovni štátov. Tak sa v Európe zrodili rôzne riešenia. Preto sa regulátori v EÚ pustili do veľkej transformácie – Solvency II – s cieľom zaviesť postupy najlepšej praxe (best practice) do správy rizík a kapitálu v poisťovníctve a aktualizovať a harmonizovať rámec požiadaviek na solventnosť s uplatnením celistvejšieho pohľadu na všetky riziká spoločností, naprieč aktívami a pasívami vrátane ich vzájomných súvislostí.

Kapitálové požiadavky nie sú všetko

Jedným z poučení z krízy rokov 2001/2002 bolo, že je nedostatočné spoliehať sa len na kapitálové požiadavky. Skutočne, analýza insolventnosti poisťovní ukázala, že im spravdla predchádzali chyby interného riadenia, corporate governance alebo nejaké externé udalosti, ktoré pôsobili ako spúšťač.

V poisťovníctve – na rozdiel od bankovníctva – bola inkubačná doba medzi príčinou a konečnou insolventnosťou. Počas tejto inkubačnej doby vedenie spoločnosti a správne informovaný dohľad by boli mohli zabrániť insolventnosti. Kľúčom k reforme regulácie

Solvency II je preto vysoká miera dôležitosti, ktorá sa kladie na kvalitatívny proces preverovania orgánmi dohľadu.

Od začiatku CEA dôrazne schvaľovala a plne podporovala vývoj regulačného systému Solvency II. Solvency II je sektorom poisťovníctva považovaná za pozitívny krok vpred v rámci regulácie poisťovníctva, ktorý smeruje od systému Solvency I, ktorý jednoducho uplatňoval hrubé kapitálové požiadavky, k zvýšeniu ochrany poisťníkov prostredníctvom komplexnejšieho prístupu, ktorý spája tak kvantitatívne ako aj kvalitatívne prvky dohľadu. Keďže (tento prístup) presadzuje tiež väčšiu transparentnosť, ktorá zvyšuje dôveru investorov a spotrebiteľov, celkovo podporuje nákladovo a kapitálovo efektívnu inováciu produktov.

Primerane obozretná kalibrácia rámca Solvency II a štandardných modelov – ktoré sú v súčasnosti pripravované pod vedením Európskej komisie – je zásadným krokom k dosiahnutiu cieľov Solvency II a pri podpore rozvoja odvetvia poisťovníctva. Príliš obozretné alebo nadmerné kapitálové požiadavky – tak ako boli navrhované v odporúčaniach CEIOPS (Výbor orgánov dohľadu nad európskymi poisťovňami a zamestnaneckým dôchodkovým poistením) v roku 2009 – by však mohli nielen zabrániť splneniu očakávaní regulátorov týkajúcich sa vyššej ochrany poisťníkov, ale tiež priniesť dosť znepokojivé nevýhody pre poisťníkov, ekonomiku všeobecne a poisťovne.

Nadmerné kapitálové požiadavky

Ludia pôsobiaci v poisťovacej praxi sú toho názoru, že posledné odporúčania CEIOPS môžu viesť k dosť značnej záťaži pre sektor poisťovníctva. Podľa niektorých odhadov by požadovaný kapitál na solventnosť podľa Solvency II mohol byť až o 65 – 70 percent vyšší, ako je štandardná kalibrácia modelu podľa štvrtej celoodvetvovej dopadovej štúdie (QIS 4). Pritom sa dostupné zdroje kapitálu môžu znížiť až o 20 – 50 percent. Podľa konzervatívnejších odhadov by nové požiadavky podľa Solvency II pre odvetvie predstavovali dodatočnú 30 – 50-percentnú kapitálovú záťaž. Podľa názoru CEA by uplatnenie nadmerných kapitálových požiadaviek v poisťovníctve malo ďalekosiahle škodlivé dôsledky.

Na úrovni jednotlivých spoločností by dodatočné a potenciálne nadmerné kapitálové náklady mohli vyvolať vlnu reakcií, ktoré by pravdepodobne zahŕňali zvýšenie cien kapitálovo intenzívnejších produktov, zníženie krytia poistených a zníženie plnení (napr. zníženie výplaty dôchodkov) a možno dokonca aj zníženie upisovacej kapacity v najviac postihnutých odvetviach (napr. pri krytí živelných rizík).

Na úrovni sektora poisťovníctva by mohli podstatne zvýšené kapitálové náklady znížiť výnosy investorov. To by mohlo byť podnetom na pokles nových kapitálových investícií v rámci sektora, čo by znížilo upisovaciu kapacitu v rámci sektora a zvýšilo náklady na financovanie. Okrem toho konzervatívnejší prístup v Európe na rozdiel od USA alebo Ázie by mohol dostať európskych poisťovateľov do nevýhodnej pozície v globálnych segmentoch trhu (napr. v odvetví poistenia veľkých priemyselných rizík) a vo všeobecnosti vytvorí nerovné podmienky súťaže so zahraničnými konku-

rentmi. Malí a strední hráči, ktorí sú viac ovplyvnení vyššími kapitálovými nákladmi pri absencii dostatočnej miery a efektov diverzifikácie, by mohli byť prinútení zlúčiť sa s väčšími skupinami alebo ukončiť podnikanie.

Poistníci, a to tak súkromné domácnosti, ako aj priemyselní klienti, by utrpeli príliš obozretnými kapitálovými požiadavkami najviac.

Cena mnohých životných produktov by sa zvýšila o až 20 – 30 percent v dôsledku vyšších nárokov na kapitál, vyšších nákladov na financovanie a zníženého výnosu z investícií. Znížila by sa ponuka tradičných životných poistení s minimálnymi garantovanými výnosmi, čím by sa neuspokojila veľká časť dopytu spotrebiteľov. Prostriedky uložené na dôchodok by v závislosti od krajiny a produktu mohli klesnúť o 30 – 50 percent. Poistníci by museli zvýšiť svoju ročnú úsporu až o 50 %, aby pri odchode do dôchodku dosiahli svoju cieľovú úroveň finančného zabezpečenia.

Súkromné domácnosti a firemní klienti by utrpeli najviac

Neživotné produkty by zdraželi v priemere o 5 – 20 percent v prípade kapitálovo náročnejších produktov. Priamym dôsledkom by boli zmeny produktov obmedzením rozsahu, výšky alebo obdobia krytia, alebo prinútením poistníkov ponechať si na svoj vrub viac z kapitálovo intenzívnych rizík, ktoré boli doteraz kryté.

Na makroekonomickej úrovni by konzervatívnejšie kapitálové požiadavky obmedzili úlohu sektora poisťovníctva nielen ako príjemcu rizík, ale aj ako inštitucionálneho investora a poskytovateľa rizikového a podnikateľského kapitálu na financovanie dlhodobého ekonomického rozvoja, s priamym negatívnym dopadom na rast HDP. Veľké spoločnosti i malé a stredné podniky by trpeli vyššími sadzbami poistného spôsobenými najmä zníženou kapacitou. V dôsledku zvýšenej hladiny cien by sa spoločnosti rozhodli ponechať si viac rizík, a tým by sa znížili ich prostriedky použiteľné na výrobu tovarov a poskytovanie služieb.

Solvency II by mohla byť kvalitným režimom

Európska federácia asociácií poisťovní a zaistovní CEA dôrazne podporovala projekt Solvency II a naďalej je za náležitú a efektívnu implementáciu Rámцovej smernice pre Solvency II.

Solvency II má potenciál poskytnúť pre poisťovaniu činnosť najmodernejší obozretný systém, ktorý by zvýšil ochranu poistníkov a zvýšil konkurencieschopnosť európskeho sektora poisťovníctva a prehĺbil jednotný európsky trh.

Vysoko konzervatívne finančné požiadavky v Solvency II, ktoré vzišli z odporúčaní CEIOPS by však v konečnom dôsledku mali negatívny dopad na európsky seg-

Prednosti Solvency II

- Ohodnotenie aktív a pasív konzistentné na trhu a explicitné hodnotenie rizikového kapitálu
- Celistvý prístup naprieč súvahou, ktorý pokryje všetky kvantifikovateľné typy rizík a ich vzájomné súvislosti
- Vyššia transparentnosť rizík, ktorá vyžaduje, aby vedúci pracovníci začlenili do kľúčových rozhodovacích procesov väčšie povedomie o rizikách
- Zameranie na riadenie rizík – vysporiadať sa so zdrojom problémov, nie príznakmi (regulácia ako presadzovanie štandardov best practice v riadení rizík)
- Postupnosť intervencií – začína sa na vrchnom prahu (požiadavky na solventnostný kapitál), vyžadujúc od spoločností, aby predložili plán okamžitých nápravných činností a končí sa na spodnom prahu, pri ktorom orgán dohľadu preberá iniciatívu na seba (minimálne kapitálové požiadavky)
- Skupinový dohľad – berie do úvahy skutočný agregovaný ekonomický profil skupín, ale v spolupráci s orgánom dohľadu na úrovni právnickej osoby
- Disciplína na trhu podporená plným zverejnením rizikového profilu

ment poisťovníctva a celkovo na ekonomiku, ktorý by znášali poistníci, akcionári a nakoniec celá spoločnosť. Nedávne odporúčania CEIOPS prinášajú argumenty v prospech prísnejších finančných požiadaviek Solvency II – požadujúc až o 65 – 70 percent viac kapitálu ako v poslednej celoodvetvovej kvantitatívnej dopadovej štúdii QIS 4. Kumulatívny efekt obozretnejšej metodiky na ohodnotenie aktív a pasív, konzervatívnejších nárokov na kalibráciu štandardných kapitálových požiadaviek a reštriktívnejšie zaobchádzanie s dostupnými vlastnými prostriedkami by zvýšil kapitál o 80 – 100 percent.

Implementovať Solvency II v duchu Smernice

Odporúčania CEIOPS sú však zamerané najmä na prísnejšiu metodiku na ohodnotenie aktív a pasív, vrátane konzervatívnejšieho stanovenia technických rezerv, na vyššie kapitálové požiadavky (až o 80 – 100 % pre odvetvia ako je poistenie plavidiel, lietadiel a prepravy a neproporčné zaistenie) a na prísnejšie kritériá na dostupnosť vlastných prostriedkov.

Tento stupeň konzervativizmu okrem toho, že ide za hranicu princípu kalibrácie stanoveného v Smernici, je **nadmerný a neoprávnený**. Akýkoľvek obozretný systém by mal udržiavať v rovnováhe úroveň finančných požiadaviek a náklady na ich splnenie.

Zatiaľ čo veľmi konzervatívny prístup k stanoveniu finančných požiadaviek zvyšuje do určitej miery odolnosť na úrovni jednotlivej spoločnosti, je oveľa menej efektívny pri zabráňovaní väčším krízam v celom sektore. Nadmerné finančné požiadavky vyvolávajú značné dodatočné náklady pre hospodárstvo aj spoločnosť, ktoré zákonite prevážia nad výhodami.

Kapitálová vybavenosť je dôležitým indikátorom finančnej stability poisťovne a ako taká ostane aj naďalej rozhodujúcim nástrojom na monitorovanie a riadenie pravdepodobnosti budúcich problémov. Napriek tomu nie je a nemôže byť binárnym indikátorom (áno/nie) problémov a musí sa zvažovať v kontexte širšieho rámca rizík v celom podnikaní.

Rovnováha medzi nákladmi a výhodami zvýšeného kapitálu

Je potrebné dosiahnuť rovnováhu medzi ochranou spotrebiteľa tým, že sa zvýšia kapitálové požiadavky a zaručením širokého výberu produktov s konkurujúcimi si cenami tým, že sa podporí zdravý a konkurenčný poisťný trh.

Efektívnejšia ochrana záujmov poistníkov – čo by tiež podporilo zdravý vývoj sektora poisťovníctva – by sa dosiahla uplatnením vyvázenejšej a komplexnejšej implementácie Rámцovej smernice Solvency II naprieč jej tromi základnými piliermi: finančnými požiadavkami; organizáciou a správou a riadením; a poskytovaním údajov a zverejňovaním. Tento prístup v súlade s pôvodným charakterom regulácie Solvency II by umožnil spoločnostiam i orgánom dohľadu vidieť varovné signály vznikajúcich rizík alebo novej krízy a iniciovať kroky na ich zmiernenie. A to bez dodatočných nákladov na neefektívny nadbytočný kapitál.

(reip)

Globalizácia a riziká v poisťovníctve

Čierne mory poisťovní v najbližšom desaťročí

Globalizácia a s ňou súvisiace vedeckotechnické, sociálno-ekonomické, legislatívne a environmentálne zmeny spôsobujú kvalitatívne a kvantitatívne zmeny v štruktúre rizík. Tie by mali poisťovacie subjekty včas analyzovať, predikovať ich možné dosahy a adekvátne na ne reagovať. Preto je dôležité, aby boli tieto zmeny rizikovej bázy – či už reálne existujúce alebo potenciálne možné – včas rozpoznané. Jedným z dôsledkov globalizácie je vznik nových globálne pôsobiacich rizík a zintenzívnenie pôsobenia mnohých už existujúcich. Objavujú sa riziká doteraz nepoznaných rozmerov, napríklad globálne finančné krízy, globálne finančné škandály spojené s účtovnými machináciami, zlyhania počítačových sietí, globálne výpadky energie, vznikajú nové globálne riziká v súvislosti s aplikáciami najnovších poznatkov v oblastiach nanotechnológií, biotechnológií a genetického inžinierstva. Zintenzívňujú a globalizujú sa aj mnohé existujúce riziká, napríklad terorizmus a ekologické riziká. Globalizácia spôsobuje zmeny v rizikovej báze spoločnosti, a teda aj zmeny v systéme rizík pôsobiacich na poisťovacie subjekty. Tomu je potrebné prispôbiť ich manažment rizika. Základné prvky systému rizík pôsobiacich na poisťovne zachytáva schéma.

Schéma zachytáva len niektoré z množstva rizík, ktorým musia poisťovacie subjekty čeliť. Poisťovne sú vystavené podnikateľským rizikám ako každý iný podnikateľský subjekt. Súčasne musia zabezpečiť aj manažment rizík obsiahnutých v poisťovních produktoch.

Vzájomné väzby medzi rizikami pôsobiacimi na poisťovacie subjekty ešte nie sú dostatočne preskúmané. Uvádzame aspoň niektoré z nich:

- Poistnotechnické riziko je ovplyvňované portfóliom poisťovních rizík a viacerými operačnými rizikami (ľudského kapitálu, podporných systémov, operačného riadenia a pod.). Naopak, poistnotechnické riziko môže ovplyvňovať napríklad riziko likviditné či reputačné;
- Trhové riziko môže výrazne ovplyvňovať riziko likvidity a úverové riziko;
- Operačné riziká môžu výrazne ovplyvňovať ostatné riziká pôsobiace na poisťovacie subjekty.

Prognostický výskum

Na slovenskom poisťovním trhu sa s využitím Delfskej metódy v minulom roku realizoval prognostický výskum vplyvu globalizácie na riziká v poisťovníctve a na ich manažment na obdobie najbližších desiatich rokov. Výsledky môžu slúžiť ako podpora rozhodovania, stratégií, prevencie

RIZIKO VLASTNÉ VŠEOBECNÉ A ŠPECIFICKÉ PODNIKATEĽSKÉ	poistno-technické	náhodné zmeny omyly
	trhové	inflácie úrokovej sadzby menové majetkové ALM podsúvahového účtu
PREVZATÉ POISTNÉ	kreditné (úverové)	emidenta cenného papiera, v ktorom sú umiestnené prostriedky TR insolvenca zaistovateľa riziko derivátovej protistrany
	likviditné	likvidity
	právno-regulačné	právne regulačné daňové
	reputačné	reputácie
	strategické	fúzií a akvizícií iných chybných strategických rozhodnutí manažmentu a vlastníkov
	operačné	podporných systémov operačného riadenia outsourcingu transakčné manažmentu ľudského kapitálu kultúrne konfliktu záujmov „miss-selling“ nesúladu poisťovních podmienok s právnymi predpismi poisťovních podvodov katastrofy
	neživotné	majetkové zodpovednostné záujmov
	životné	úrazu kritických chorôb dožitia smrti

a riešenia problémov subjektov poisťovního trhu. Z ich analýzy vyplývajú pre poisťovní prax nasledujúce odporúčania a skutočnosti.

Fúzie a akvizície

Podľa prognóz vplyvom globalizácie v najbližších desiatich rokoch vzrastie riziko fúzií a akvizícií. Fúzie a akvizície (M&A) zohrávajú v procese globalizácie významnú úlohu. Riziko súvisiace s transakciami M&A na svetovom poisťovním trhu patrí medzi významné strategické riziká. Globálna finančná kríza priniesla novú vlnu fúzií a akvizícií a zvýšené riziko nesprávnych strategických rozhodnutí o transakciách M&A. Odporúča sa venovať pozornosť zníženiu rizika chybného strategického rozhodnutia manažmentu či vlastníkov zabezpečením čo najpresnejších informácií o partnerskej spoločnosti, o jej právnom postavení, majetkovej situácii a pod. V rámci manažmentu tohto rizika je taktiež dôležitý stupeň právneho zabezpečenia záväzkového vzťahu, teda právna dokonalosť kontraktu M&A, jeho podmienky, právo, podľa ktorého sa právny vzťah posudzuje, charakter sankcií za neplnenie kontraktu a pod. Je potrebné zaobstarať si čo najpresnejšie informácie

o právnych normách a celkovom právnom prostredí partnerskej spoločnosti. Dôvodom neúspechu M&A býva aj zlá alebo nedostatočná postfúziová a postakvizíčná integrácia. Často vyplýva z nedostatočnej snahy o predchádzanie kultúrnym šokom pri multikultúrnom riadení, z centralizovaných rozhodnutí, boja o moc a osobných preferencií, z kombinácie kultúrnych rozdielov a nesprávne chápanej integrácie ľudských zdrojov. Preto sa odporúča venovať počas transakcií M&A zvýšenú pozornosť tvorbe vhodnej stratégie integrácie ľudských zdrojov a problematike ľudského kapitálu celkovo.

Trhové a kreditné riziká

Prevažná väčšina zúčastnených expertov sa v prognózach prikláňa k záveru, že sa v najbližších desiatich rokoch vplyvom globalizácie zvýšia takmer všetky trhové aj kreditné riziká. Tento výsledok nie je prekvapujúci, keďže vzhľadom na výkyvy na finančných trhoch patria tieto riziká v posledných rokoch medzi najsledovanejšie a najobávanejšie. Globálna finančná kríza odhalila okrem iného nedostatky v testovaní rizika maximálnej únosnej straty (tzv. stress testing) a v prístupe k relevantným, aktuálnym a konzistentným dátam.

Operačné riziká

Globalizácia spôsobuje rast prevažnej väčšiny operačných rizík, a preto by sa im v rámci manažmentu rizika poisťovacích subjektov mala venovať zvýšená pozornosť. Prieskum odhalil určité podceňovanie týchto významných rizík slovenským poisťným trhom. Preto by sa na Slovensku mala operačným rizikám venovať väčšia pozornosť. Systematickejšie treba skúmať najnovšie zahraničné poznatky v tejto oblasti a ich aplikovateľnosť v rámci slovenského poisťného trhu po zohľadnení lokálnych špecifik.

Legislatíva

V najbližších desiatich rokoch sa podľa prieskumu zvýši riziko právne a regulačné vyplývajúce okrem iného zo zmien v legislatíve a celkovej architektúre dohľadu v dôsledku súčasnej globálnej finančnej krízy. Odporúča sa dostatočná obozretnosť v rámci manažmentu právneho a regulačného rizika, a to najmä v súvislosti so zmenami v legislatíve zameranými na lepšiu ochranu spotrebiteľov, s osobitným zameraním na zvýšenie ochrany spotrebiteľov na finančnom trhu.

Emerging riziká

Podľa prognóz zúčastnených expertov bude vplyvom globalizácie v najbližších desiatich rokoch narastať riziko terorizmu, informačných a komunikačných technológií a systémov, riziko zodpovednosti za výrobok, energetické riziko, riziko nanotechnológií a riziko vesmírnych technológií. Mnohé z rizík patria medzi „emerging“ riziká – také, pri ktorých poisťné trhy len hľadajú možnosti ich poisťného krytia. Sú charakteristické vysokou neistotou, nedostatkom údajov o nich, predovšetkým historických, a vysokou potrebou ich manažmentu. Mnohé z týchto rizík predstavujú významné podnikateľské príležitosti.

Terorizmus

Riziko terorizmu v posledných dvoch desaťročiach výrazne mení charakter – zintenzívňuje sa a globalizuje. Výsledkom môžu byť neočakávané útoky veľkého rozsahu spôsobu-

júce obrovské škody na majetku, životoch a zdraví ľudí. Poisťovací sektor sa v posledných rokoch snaží nájsť možnosti ako zmierniť a riadiť finančné riziko súvisiace s globálnym terorizmom. Problémom je, že riziko globálneho terorizmu, podobne ako mnohé iné globálne riziká, nespĺňa štandardné podmienky poisťiteľnosti. Keďže teroristické činy sú úmyselné a dôkladne plánované, ich náhodnosť sa stáva diskutabilnou. Problémom je tiež merateľnosť rizika terorizmu. Nie je možné ho presne oceniť, pretože závisí od veľkého množstva faktorov, ktoré sa môžu meniť veľmi rýchlo. Maximálne odhadované škody, ku ktorým by mohlo dôjsť, nie sú zvládnuteľné len prostredníctvom poisťného trhu. Preto sa vo viacerých krajinách na poistení takýchto rizík podieľa komerčné poistenie v spolupráci s vládou, vytvárajú sa kompenzačné schémy. Keďže teroristické útoky sú primárne namierené proti politike vlád jednotlivých krajín, resp. proti hodnotám, ktoré navonok reprezentujú, je vládna podpora pri finančnom krytí ich dôsledkov opodstatnená.

Pandémie

Riziko pandémie sa napriek vyspelej medicíne v dôsledku svetovej globalizácie zvyšuje. Predovšetkým rýchla a relatívne lacná letecká doprava zvyšuje mobilitu veľkej časti svetovej populácie. Pandémie ochorení, proti ktorým ľudstvo nepozná účinné lieky, sú v krátkom čase schopné zasiahnuť stovky miliónov ľudí. Riziko pandémie ohrozuje v dnešnej dobe v dôsledku globalizácie poisťovateľov viac ako kedykoľvek predtým. Poisťovatelia a zaisťovatelia sa snažia modelovať možné scenáre a straty, ktoré by mohli po vypuknutí takéhoto krízového stavu nastať. Napriek tomu, že došlo k podstatnému rozvoju medicíny, celosvetovo existujú varovné plány a štáty preventívne hromadia zásoby liečiv, je riziko pandémie pretrvávajúcim a v dôsledku globalizácie ťažko predikovateľným rizikom s možnými katastrofickými dopadmi na poisťovne a zaisťovne. Je preto potrebné venovať zvýšenú pozornosť manažmentu rizika pandémie a hľadať vhodné spôsoby jeho redukcie.

Kyberpoistenie

Ponuka poisťných produktov zabezpečujúcich čiastočný transfer finančných následkov realizácie rizika informačných a komunikačných technológií a systémov (ICTS) sa neustále rozširuje. Používa sa aj pojem kyberpoistenie. Cieľom kyberpoistenia je redukcia rizika ICTS poskytnutím rozšíreného poisťného krytia v porovnaní s tradičnými poisťnými produktmi. Poisťná ochrana sa pri kyberpoistení vzťahuje na náhodné škody na informačno-komunikačnom systéme poisťného a z toho vyplývajúce finančné straty, na úmyselné škody spôsobené poisťnému narušením bezpečnosti informačno-komunikačného systému treťou osobou alebo vlastným zamestnancom a na zodpovednosť za škodu spôsobenú vlastným informačno-komunikačným systémom tretej osobe. Hlavnými bariérami rozvoja kyberpoistenia je najmä nedostatok historických dát nevyhnutných na presnú kalkuláciu mier rizík a z nich odvodených sadzieb poisťného, nedostatok zaistného krytia pre tento typ rizík, neochota podnikov zverejňovať informácie o bezpečnostných incidentoch, nedoformovaná a nejednoznačná terminológia, legislatívne nedoriešenie úrovne zodpovednosti pri zložitejších hierarchických stupňoch zavinenia, ktoré sú v oblasti ICTS takmer pravidlom, neexistencia štandardizovanej podoby poisťných zmlúv pre tento typ rizík a množstvo poisťných výluk, ktoré si poisťovatelia uplatňujú v poisťných zmluvách. Poistenie rizík ICTS zatiaľ nie je vo svete veľmi rozšírené. Treba ho vnímať ako nastupujúci trend, jeho rozvoj bude zrejme výrazný v ďalších rokoch, a preto by mu aj slovenský poisťný trh mal venovať viac pozornosti. Predovšetkým treba zjednotiť terminológiu, ktorú používajú underwriteri, manažéri rizika, tvorcovia legislatívy a odborníci na informačné technológie. Poisťovníam sa odporúča prioritne venovať pozornosť vytvoreniu štandardizovanej poisťnej zmluvy pre poisťné krytie rizika ICTS. Pri tom by mohli zohrať pozitívnu úlohu odborné konferencie, semináre či workshopy.

Nanotechnológie

Rýchlo sa rozvíjajúcou globálnou technológiou s veľkým sociálno-ekonomickým významom je nanotechnológia. Hovorí sa dokonca o nanorevolúcii. Podľa niektorých odborníkov môže mať väčší význam ako pokrok vyvolaný mikrotechnológiami v počítačoch. Poisťovne ako inštitúcie, ktoré na seba preberajú riziká, by sa mali zamerať na pochopenie rizika nanotechnológií s cieľom pomáhať klientom zmierňovať následky strát. Každá nová technológia predstavuje pre poisťovníctvo problém identifikácie a oceňovania nových rizík a nanotechnológie nie sú výnimkou. Očenenie rizika založené na predošlých skúsenostiach tu nie je možné a poznatky, ktoré sa môžu odvodiť analógiou, sú obmedzené. To robí proces určovania budúcich strát v odvetviach spojených s nanotechnológiami veľmi zložitým. Riziká nanotechnológií sa kryjú prevažne v rámci poisťných produktov zodpovednostného poistenia, všeobecnej zodpovednosti a profesijnej zodpovednosti. Poisto-

vatelia postupne zisťujú, že riziko nanotechnológií majú zabudované do poistných produktov zahŕňajúcich zodpovednosť za chybný výrobok, za kompenzáciu zamestnancom, profesijnú zodpovednosť a všeobecnú zodpovednosť. V najbližších desiatich rokoch sa dá očakávať, že sa zmenia štandardné formy poistných zmlúv a pre riziká súvisiace s nanotechnológiami sa vytvoria špeciálne poistné produkty.

Trendy v manažmente rizika

K najvýraznejším trendom v metódach a nástrojoch manažmentu rizika poisťovacích subjektov by podľa prieskumu v najbližšej dekáde mali patriť:

- ERM;
- manažment rizika na úrovni skupiny;
- komplexné interné modely;
- znalostný manažment;
- rizikové inžinierstvo;
- sekuritizácia poistných rizík;
- Solvency II.

ERM

V dôsledku globalizačných tendencií umocnených globálnou finančnou krízou sa manažment rizika stáva prioritou väčšiny riadiacich pracovníkov v poistnom sektore. Finančná kríza odkryla slabé miesta v manažmente rizika poisťovacích inštitúcií a urýchlila zavádzanie ERM (Enterprise Risk Management). Manažment rizika na úrovni poisťovacej inštitúcie aplikuje komplexný pohľad na jej riziká, stratégiu, procesy, zamestnancov, technológie a znalosti, zefektívňuje jej financovanie a umožňuje lepšie plniť požiadavky regulátorov, ratingových agentúr a pod. Tým sa znižujú prípadné pokuty a reputačné riziko spojené s negatívnou publicitou. K hlavným problémom zavádzania ERM patrí nedostatočná firemná kultúra manažmentu rizika a nedostatok kvalitných dát. Nevyhnutným predpokladom úspešnej implementácie ERM v poisťovniach sú okrem zavádzania výkonnejších informačných technológií a systémov investície do rozsiahlejších a kvalitnejších databáz informácií, aby manažéri zodpovední za dôležité rozhodnutia mali k dispozícii kvalitné údaje v efektívnej forme.

Manažment rizika na úrovni skupiny

Trend manažmentu rizika na úrovni celej finančnej skupiny úzko súvisí s trendom zavádzania ERM. Systémy riadenia rizika a mechanizmy vnútornej kontroly materskej poisťovne sa uplatňujú v dcérskych poisťovacích subjektoch. Trend manažmentu rizika na úrovni skupiny sa výrazne prejavuje aj na slovenskom poistnom trhu. Jedným z prínosov je prístup slovenských poisťovacích spoločností k najnovším globálnym poznatkom o manažmente rizika a k finančne nákladným softvérovým aplikáciám využívaným v manažmente rizika. Nevýhodou manažmentu rizika na úrovni skupiny môže byť nedostatočné zohľadnenie lokálnych špecifik rizika dcérskej poisťovne. Napriek výrazne

sa prejavujúcej globalizácii je totiž dôležité nezabúdať na existujúce lokálne legislatívne, ekonomické a kultúrne odlišnosti a rovnocenne riadiť globálne aj lokálne riziká.

Solvency II

Problematike nadnárodných poisťovacích skupín venuje veľkú pozornosť aj projekt Solvency II. Je významným prejavom globalizačných tendencií v rámci európskeho poistného trhu a zásadným spôsobom ovplyvní manažment rizika poisťovacích subjektov Európskej únie. Solvency II zavádza pravidlá sledovania solventnosti založené na princípoch a nie na presných predpisoch, ktoré nedokážu korešpondovať s rýchlo sa meniacim vývojom, no predovšetkým zavádza ekonomické požiadavky solventnosti založené na riziku. To znamená, že požiadavky solventnosti budú lepšie odrážať skutočné riziká, ktorým sú jednotlivé poisťovacie subjekty vystavené, čo by malo prispieť k vysokej ochrane poistníkov, poistených a ďalších príjemcov poistného plnenia, k optimalizácii nákladov poisťovateľov a k zamedzeniu ich prebytočnej kapitalizácie.

Kapitálové požiadavky v režime Solvency II zohľadňujú špecifický rizikový profil každej poisťovne. Poisťovateľom, ktorí efektívne a transparentne riadia svoje riziká, sa poskytne kompenzácia tým, že budú môcť držať menej kapitálu. Od poisťovateľov, ktorí nedostatočne riadia svoje riziká alebo ktorí majú vyšší záujem prijímať riziká, sa bude žiadať, aby držali viac kapitálu pre splnenie pohľadávok poistníkov v čase splatnosti.

Nový systém solventnosti má riziká vplyvajúce na poisťovne zachytávať komplexne, v maximálne reálnej výške a časovo adekvátne a vyžadovať efektívne krytie týchto rizík vlastnými zdrojmi. Mal by odhaliť skutočnú finančnú situáciu poisťovateľov a zvýšiť transparentnosť a dôveru v celom odvetví.

Vplyv projektu Solvency II na manažment rizika poisťovacích subjektov sa prejavuje už v súčasnosti, a to najmä pri tvorbe a využívaní interných rizikových modelov. Mnohé poisťovne a zaisťovne patriace k nadnárodným finančným skupinám už dnes používajú interné modely na výpočet solventnosti tak na úrovni skupiny, ako aj na individuálnej úrovni. Tieto interné modely vytvára materská spoločnosť a v prípade potreby sa na lokálnej úrovni prispôbujú legislatíve a ďalším špecifickým podmienkam štátu, v ktorom daná dcérska poisťovňa alebo zaisťovňa pôsobí. Na slovenskom poistnom trhu možno v tejto súvislosti ako určitý problém badať nedostatočnú participáciu manažérov rizika, aktúarov a ostatných odborníkov poisťovní na tvorbe interných modelov vytváraných materskou spoločnosťou.

Ďalšie riziká

Zaujímavé sú aj ďalšie prognózy vyplývajúce z výskumu. Prevažná väčšina zúčastnených expertov sa v prognózach prikláňa k záveru, že vplyvom globalizácie v najbližších desiatich rokoch sa zvýšia environmentálne riziká, riziko geneticky modifikovaných organizmov, riziko všeobecnej zodpovednosti za škodu u firiem aj občanov, z priemyselných rizík ďalej riziko prerušenia prevádzky, technické riziko a dopravné riziko, a pri obyvateľstve riziko kritických chorôb a živelné riziká. Podľa týchto expertných odhadov pravdepodobne v najbližších desiatich rokoch vzrastú aj poľnohospodárske riziká a živelné riziká v priemysle. Podľa výsledkov výskumu by nemala mať globalizácia podstatný vplyv na riziko úrazov obyvateľstva a ani na riziko krádeže a lúpeže v priemysle.

Keďže sa vplyvom globalizácie a ďalších faktorov rizikové prostredie neustále mení, je nevyhnutné manažment rizika týmto zmenám prispôbovať. Poisťovatelia musia včas rozpoznať zmeny v rizikovej základni a už v ranom štádiu systematicky skúmať poistiteľnosť nových, resp. zmenených rizík. Poistiteľnosť rizík sa totiž v čase mení. Rovnako, ako sa nepoistiteľné riziká môžu stať poistiteľnými, je tento vývoj možný aj v opačnom smere. Poistný priemysel by mal skúmať, čo prinesie blízka, ale aj vzdialenejšia budúcnosť a mal by sa tomu adekvátne prispôbovať.

Mgr. Ing. Zuzana Krátka
manažérka Slovenskej asociácie poisťovní pre Solvency II

Snímka archív.

Blokové výnimky po novom Zohľadniť špecifiká poistovníctva

Európska komisia prijala koncom marca očakávané Nariadenie o blokových výnimkách v poistovníctve tzv. nové BER (Insurance Block Exemption Regulation, **Nariadenie Komisie č. 267/2010 z 24. marca 2010 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na niektoré kategórie dohôd, rozhodnutí a zosúladených postupov v odvetví poistovníctva**, v Úradnom vestníku EÚ zverejnené 30. 3. 2010). Je účinné od 1. apríla 2010 a platí do konca marca 2017. Spolu s nariadením Komisia vydala **Oznámenie o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na niektoré kategórie dohôd, rozhodnutí a zosúladených postupov v odvetví poistovníctva (2010/C 82/02)**.

Nariadením sa predlžujú výnimky pre dve zo štyroch kategórií dohôd, na ktoré sa vzťahovala výnimka v rámci predchádzajúceho nariadenia BER – pre spoločné zbierky, tabuľky a štúdie a pre spoločné krytie niektorých druhov rizík (združenia).

Analýza Komisie o tom, či predĺžiť alebo nepredĺžiť BER, sa zaoberala tromi kľúčovými otázkami týkajúcimi sa každej zo štyroch kategórií dohôd, na ktoré sa vzťahuje výnimka podľa BER, konkrétne:

- či obchodné riziká alebo ďalšie problémy v poistovníctve spôsobujú, že toto odvetvie je „špecifické“ a že sa odlišuje od iných odvetví tak, že to vedie k zvýšenej potrebe spolupráce medzi poisťovateľmi;
- ak áno, či si táto zvýšená potreba spolupráce vyžaduje právny nástroj na jej ochranu alebo podporu, akým je BER;
- ak áno, aký právny nástroj je najvhodnejší (t. j. či je to súčasné BER, alebo či by bolo vhodnejšie čiastočné predĺženie, zmenené a doplnené predĺženie alebo usmernenie).

PREDĹŽENÉ VÝNIMKY

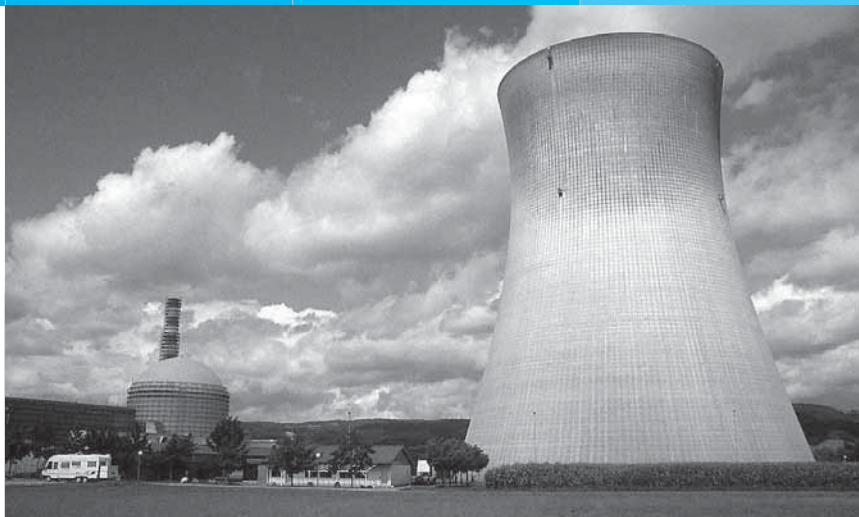
Spoločné zbierky, tabuľky a štúdie

Predchádzajúce BER za určitých podmienok udeľovalo výnimku v prípade dohôd, ktoré sa týkali spoločnej tvorby a distribúcie

- výpočtov priemerných nákladov krytia špecifikovaného rizika v minulosti,
- tabuľky úmrtnosti a tabuľky výskytu chorobnosti, nehodovosti a invalidity v súvislosti s poistením zahŕňajúcim prvok kapitalizácie.

Za určitých podmienok udeľovalo výnimku aj na spoločné uskutočňovanie štúdií o pravdepodobnom vplyve všeobecných okolností, ktoré sú pre zainteresované podniky vonkajšieho charakteru, na početnosť alebo rozsah budúcich nárokov na poistné plnenie v prípade určitého rizika alebo kategórie rizika, alebo na výnosnosť rôznych druhov investícií a distribúciu výsledkov takých štúdií.

Správa uvádza, že náklady na poistné produkty nie sú

Typickým združením poisťovateľov je Jadrový pool
Snímka archív

v čase dohodnutia ceny a krytia rizika známe. Výpočet rizika je kľúčovým prvkom pre stanovovanie cien jednotlivých poistných produktov, ktoré sa ukazuje ako odlišujúci faktor od iných odvetví, vrátane bankového sektora. V dôsledku toho nadobúda prístup k minulým štatistickým údajom rozhodujúci význam pre technické stanovenie ceny rizík. Komisia preto usudzuje, že spolupráca v tejto oblasti je pre poistovníctvo charakteristická, ale na stanovenie ceny rizík aj nevyhnutná.

Komisia je toho názoru, že existujú dostatočné dôvody na ochranu a podporu spolupráce v tejto oblasti prostredníctvom BER. Je vhodné, aby sa BER predĺžilo pre túto kategóriu dohôd, aby sa predišlo akémukoľvek obmedzeniu takejto spolupráce prospešnej pre hospodársku súťaž.

V rámci predĺženia výnimky Komisia vykonala tieto **kľúčové zmeny**:

- termín „spoločné výpočty“ bol zmenený na „spoločné zbierky“ (ktoré môžu zahŕňať aj určité výpočty),
- spresnilo sa, že výmena informácií je povolená iba v nevyhnutnom prípade,
- prístup k zdieľaným údajom sa teraz umožňuje aj spotrebiteľským organizáciám a zákazníckym organizáciám (na rozdiel od jednotlivcov) s výnimkou z dôvodov verejnej bezpečnosti.

Spoločné krytie niektorých druhov rizík (združenia)

Predchádzajúce BER stanovovalo výnimku na založenie a fungovanie spolupoisťovacích alebo spoluzaistovacích združení na spoločné krytie nových rizík, ako aj spolupoisťovacích alebo spoluzaistovacích združení na krytie rizík, ktoré nie sú nové, a to pod podmienkou splnenia určitých podmienok, šlo predovšetkým o hornú hranicu trhových podielov.

Komisia je na základe vykonaného preskúmania toho názoru, že zdieľanie niektorých druhov rizík (ako je jadrové riziko, riziko terorizmu a ekologické riziko), v prípade ktorých sa jednotlivé poisťovne zdráhajú alebo nedokážu samy poistiť celé riziko, je rozhodujúce pre zabezpečenie, aby sa všetky takéto riziká mohli kryť. Tým sa odvetvie poistovníctva líši od ostatných odvetví a vzniká preto aj silnejšia potreba spolupráce. Nové BER preto udeľuje výnimky pre združenia za určitých podmienok.

V rámci predĺženia výnimky však Komisia vykonala tieto **kľúčové zmeny**:

- zmena postupu pri výpočte podielu na trhu s cieľom zosúladiť ho s ďalšími všeobecnými a odvetvovými pravidlami hospodárskej súťaže tak, aby sa nebral do úvahy iba hrubý príjem z poistného, ktoré získali zúčastnené spoločnosti v rámci združenia, ale aj poistné získané mimo tohto združenia;
- zmena a rozšírenie pojmu „nové riziká“.

Pri prehodnocovaní typu združenia treba uvážiť, že existujú tri typy, a určiť, ku ktorému dané združenie patrí:

- združenia, ktoré si nenárokujú BER ako tzv. bezpečný prístav, pretože nespôsobujú obmedzenie hospodárskej súťaže, a ak je takéto združovanie potrebné na to, aby svojim členom umožňovalo poskytovať druh poistenia, ktoré by nemohli poskytovať jednotlivci,
- združenia, ktoré spadajú pod pôsobnosť článku 101 ods. 1 zmluvy a ktoré nespĺňajú podmienky nového BER, ale môžu využívať výhodu individuálnej výnimky podľa článku 101 ods. 3 zmluvy,

c) združenia, ktoré spadajú pod pôsobnosť článku 101 ods. 1 zmluvy, avšak spĺňajú podmienky BER.

Pre typy b) a c) je nevyhnutné dôkladne vymedziť relevantný produkt a geografický trh, keďže vymedzenie trhu je základnou podmienkou pre posúdenie, či sa dodržali hraničné trhové podiely. Oznámenie Komisie o definícii relevantného trhu na účely práva hospodárskej súťaže Spoločenstva spolu s príslušnými rozhodnutiami Komisie a odporúčajúcimi listami v odvetví poisťovníctva sa môžu použiť ako usmernenie, ktoré umožňuje združeniam stanoviť relevantný trh, na ktorom pôsobia. Preskúmanie však ukázalo, že mnoho poisťovateľov nesprávne využíva výnimku BER vzťahujúcu sa na združenia ako „všeobecnú“ výnimku bez toho, aby vykonali dôkladné právne posúdenie, či združenie spĺňa podmienky BER. Treba taktiež pripomenúť, že na spoluzaistovacie dohody *ad hoc* na trhu upisovania sa BER nikdy nevzťahovalo. Nadalej ostávajú mimo pôsobnosti nového BER.

Komisia bude v rámci Európskej siete pre hospodársku súťaž a v spolupráci s národnými orgánmi pre hospodársku súťaž bližšie skúmať činnosť združení, aby sa uistila, že nedochádza k uplatňovaniu BER alebo článku 101 ods. 3 zmluvy v podobe všeobecnej výnimky.

NEPREDĹŽENÉ VÝNIMKY

Na základe analýzy Komisie, ako aj hodnotení vplyvu nového BER neboli predĺžené dve zo štyroch výnimiek z predchádzajúceho BER, konkrétne dohody o štandardných podmienkach poistenia a zabezpečovacích zariadeniach.

Hlavným dôvodom je, že nie sú špecifické iba pre odvetvie poisťovníctva, a preto by ich zahrnutie do takéhoto výnimčného právneho nástroja mohlo viesť k neodôvodnenej diskriminácii vo vzťahu k iným odvetviám, ktoré nemôžu využívať výhody BER. Okrem toho, že hoci tieto dve formy spolupráce môžu prinášať určité výhody spotrebiteľom, preskúmanie ukázalo, že môžu vyvolať obavy o zachovanie hospodárskej súťaže. Napriek tomu, že nepredĺženie BER vo vzťahu k týmto dvom druhom spolupráce nevyhnutne povedie k miernemu zníženiu právnej istoty, treba zdôrazniť, že odvetvie poisťovníctva bude v tomto ohľade požívať rovnakú úroveň právnej istoty, akú všeobecne majú iné odvetvia, ktoré nemôžu využívať výhody BER. Komisia plánuje riešiť obidve formy spolupráce v rámci svojich horizontálnych usmernení.

Štandardné podmienky poistenia

Predchádzajúce BER poskytovalo výnimku na spoločné stanovenie a distribúciu nezáväzných štandardných podmienok poistenia (ŠPP), pokiaľ ide o priame poistenie.

Na základe skutočností zistených v priebehu preskúmania sa už Komisia nedomnieva, že je potrebné prijať BER špecifické pre toto odvetvie, keďže spolupráca pri tvorbe ŠPP nie je charakteristická iba pre odvetvie poisťovníctva, ale sa všeobecne využíva aj v mnohých iných odvetviach, napríklad v bankovom sektore. Pritom tieto odvetvia nemôžu využívať výhody BER. Keďže ŠPP nie sú charakteristické iba pre odvetvie poisťovníctva, je vhodné, aby prípadné usmernenie týkajúce sa ŠPP bolo k dispozícii pre všetky odvetvia vo forme horizontálneho nástroja.

Komisia zastáva názor, že ŠPP môžu mať v mnohých prípadoch pozitívny vplyv na hospodársku súťaž a spotrebiteľov. Napríklad umožňujú porovnať poisťné podmienky rôznych poisťovateľov. Zákazníci si tak môžu ľahšie overiť obsah záruk a uľahčuje im to voľbu medzi rôznymi poisťovateľmi a produktmi. Hoci porovnateľnosť poisťných produktov je z hľadiska spotrebiteľov potrebná, prílišná štandardizácia môže byť pre spotrebiteľov škodlivá a môže viesť k nedostatočnej súťaži v necenovej oblasti. Vzhľadom na to, že niektoré ŠPP môžu byť nevyvážené, je vhodnejšie, aby podniky vykonávali v tomto smere vlastnú analýzu v zmysle článku 101 ods. 3 zmluvy v prípade, že sa uplatňuje článok 101 ods. 1 zmluvy, aby preukázali, že spolupráca, na ktorej sa zúčastňujú, prináša výhody najmä spotrebiteľom.

Komisia preto zamýšľa rozšíriť svoje horizontálne usmernenia a riešiť tak otázku ŠPP pre všetky odvetvia. Tieto sú v súčasnosti predmetom skúmania. Predpokladá sa, že návrh revidovaných horizontálnych usmernení určený zainteresovaným stranám na pripomienkové konanie, bude uverejnený v prvom polroku 2010.

Zabezpečovacie zariadenia

Predchádzajúce BER udeľovalo výnimku na:

- technické špecifikácie, pravidlá alebo kódexy postupov týkajúce sa zabezpečovacích zariadení a postupy na posúdenie a schválenie ich súladu s týmito normami,
- technické špecifikácie, pravidlá alebo kódexy postupov na inštalovanie a údržbu zabezpečovacích zariadení a postupy na posúdenie a schválenie, či podniky, ktoré inštalujú zabezpečovacie zariadenia alebo zabezpečujú ich údržbu, spĺňajú takéto normy.

Komisia je toho názoru, že stanovovanie technických noriem spadá do všeobecnej oblasti stanovovania noriem, ktorá nie je charakteristická iba pre odvetvie poisťovníctva. Je vhodné, aby prípadné usmernenie bolo vo forme horizontálneho nástroja k dispozícii všetkým odvetviám.

Podobne ako pri ŠPP sú tieto horizontálne usmernenia v súčasnosti predmetom skúmania. Návrh revidovaných horizontálnych usmernení by mal byť uverejnený v prvom polroku 2010.

Na tieto dohody sa navyše vzťahovalo aj BER v rozsahu, v akom chýba harmonizácia na úrovni Európskej únie. Vzhľadom na to podrobné národné pravidlá vedú k roztriešteniu vnútorného trhu, obmedzovaniu hospodárskej súťaže medzi výrobcami zabezpečovacích zariadení v členských štátoch a k zužovaniu výberu pre spotrebiteľov, keďže spotrebiteľia nezávisle získajú poistenie v prípade, že ich zabezpečovacie zariadenia nezodpovedajú normám, ktoré stanovili poisťovatelia na spoločnom základe.

Poisťovatelia budú musieť dôkladne posúdiť spoluprácu na spoločných zbierkach údajov, tabuľkách a štúdiách a účasť v združeních za podmienok stanovených BER, aby nedošlo k tomu, že budú uplatňovať BER v podobe všeobecnej výnimky. V rámci spolupráce na ŠPP a v oblasti zabezpečovacích zariadení môžu využívať dva právne nástroje, a to horizontálne usmernenia (prebieha ich revízia) a usmernenia k uplatňovaniu článku 81 ods. 3 zmluvy.

Na prispôbenie sa novým podmienkam nariadenia majú poisťovatelia šesť mesiacov, do 30. septembra 2010.

Viac info/zdroj:

http://ec.europa.eu/competition/sectors/financial_services/legislation.html

CEA v tlačovej správe k BER upozorňuje na to, že horizontálne usmernenie nedáva rovnakú právnu istotu ako nariadenie Komisie, ktoré je na rozdiel od horizontálneho usmernenia záväzné. Parciálna obnova BER môže viesť k obmedzeniu spolupráce medzi poisťovateľmi s finálnym negatívnym vplyvom na spotrebiteľa.

CEA v obnovenom BER privítalo definíciu tzv. nových rizík pre poisťovacie združenia, ktoré teraz kryjú napríklad poľnohospodárske riziká a prírodné katastrofy, ktorých charakter sa zásadne zmenil následkom klimatických zmien. Nové riziká zahŕňajú tiež riziká prameniace z vývoja nových technológií a nových právnych predpisov, resp. z povinností, ktoré nové zákonné úpravy ukladajú.

Na druhej strane CEA poukazuje na fakt, že nový výpočet trhového podielu pre poisťovacie združenia nedáva možnosť spolupráce poisťovateľom s veľkým trhovým podielom. Menší poisťovatelia tak nemajú možnosť spolupracovať s väčšími poisťovateľmi a využívať ich skúsenosti. V konečnom dôsledku to môže spôsobiť nedostatok vhodného poisťného krytia na isté druhy rizík a menšiu kapacitu trhu.

(e)

Bezpečnejšie obce a mestá, krytý majetok

Spolupráca Komunálnej poisťovne VIG a ZMOS

Postavenie samospráv – politické i ekonomické – sa v posledných dvadsiatich rokoch výrazne zmenilo. Bol to dlhodobý a zložitý proces, ktorý sa vo finančnej oblasti pred piatimi rokmi zavŕšil rozpočtovou decentralizáciou. Pravda, viac vecí ostalo nevyriešených – dlhy, majetkovoprávne vyrovnanie, rozdielne účinky finančnej decentralizácie na jednotlivé úrovne samospráv. Kríza odhalila slabé miesta finančnej decentralizácie a donútila vládu postupovať nesystémovými krokmi.

Veľké zmeny však nestíhali zmeny vo vedomí ľudí. Desiatročia boli školy, či zdravotnícke a iné verejné zariadenia zvyknuté na silnú kuratelnu štátu – štát zrekonštruoval, opravil, nahradil škody. Teraz je situácia iná – samosprávy ich zriaďujú, riadia a nesú zodpovednosť za majetok. Sem patrí aj poistenie majetku. Nepoistenie či podpoistenie je dôsledkom predovšetkým finančných problémov, ale i podcenenia rizík, ktorými sú majetok alebo zodpovednosť za prípadnú škodu vystavené. Hoci väčšina starostov a primátorov pristupuje k ochrane komunálneho majetku zodpovedne, istá kapacita tohto trhu je zrejme. Jedným z cieľov Komunálnej poisťovne, a. s., Vienna Insurance Group je aktualizácia poistných zmlúv, čím reflektuje na nové poistné riziká v podmienkach samospráv.

Pri poisťovaní komunálnej sféry sa uplatňujú bežne ponúkané produkty na poistenie majetku a zodpovednosti, ale na základe požiadaviek sa vyvíjajú nové špecializované produkty pre mestá a obce. Medzi tie špecifické patrí úrazové poistenie evidovaných nezamestnaných, na ktoré obci prispieva príslušné pracovisko Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Ďalej je to poistenie zodpovednosti miest a obcí za škody spôsobené ich aktivitami, či poistenie zodpovednosti primátorov a starostov.

Poisťovňa je partnerom Združenia miest a obcí Slovenska od svojho vzniku v roku 1994. Z 2 767 miest a obcí, ktoré sú členmi združenia, je v Komunálnej poisťovni poistených 2 232. Členstvo v ZMOS prináša poisteným obciam výhody, ako príspevky na rôzne akcie (kultúrne, športové) a možnosť zrušenia spoluúčasti na poistných zmluvách. Starostovia členských obcí môžu využívať v poisťovni výnimočné zľavy a benefity, ako je zľava na svoje súkromné vozidlo, ktoré používajú na služobné účely, zľava

na poistenie nehnuteľnosti a zvýhodnené celoročné cestovné poistenie do celého sveta.

ZMOS a jeho generálny partner Komunálna poisťovňa spolupracovali na viacerých projektoch. Bezpečná komunita – komunita je náš domov bol zameraný na 5 a 6-ročné deti. Mal ich naučiť bezpečne sa pohybovať na ceste do materskej školy a školy a zvýšiť pocit zodpovednosti za vlastnú bezpečnosť. Zapojilo sa doň vyše 100 000 detí. Dve zariadenia získali pre svoje deti detské ihriská za 300 000 korún, 16 škôlok a škôl získalo športové potreby za 20 000 Sk. Projekt Smiling Kids sa zameriaval na úrazovú prevenciu – identifikáciu kritických bodov úrazov žiakov základných škôl. V druhej fáze projektu pedagógovia rozšírili vzdelávací proces o úrazovú prevenciu. V súťaži možno v školách na I. stupni ZŠ získať za 10 000 eur dopravné ihrisko, na II. stupni za túto sumu zariadenie špeciálnej učebne podľa potreby. V máji tohto roku sa bude konať jubilejný 20. snem ZMOS. Komunálna poisťovňa tam opäť vystúpila ako generálny partner miest a obcí a odprezentovala poistné novinky špeciálne pre tento segment komunálnej sféry.

Predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Komunálnej poisťovne VIG Ing. Vladimír Bakoš prezentuje ponuku poisťovne pre samosprávy a komunálnu sféru

*(pp)
Snímka archív*

Kríza ovplyvnila poisťné

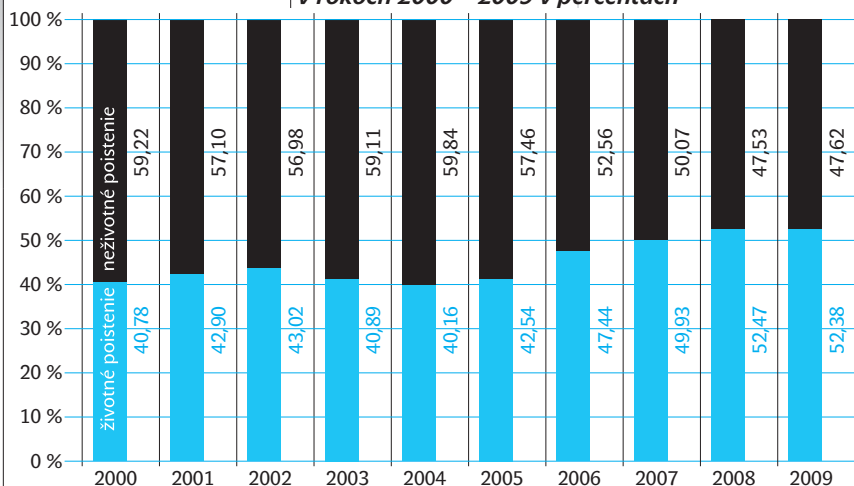
Výsledky členských poisťovní SLASPO v roku 2009 (neauditované údaje)

Objem celkového technického poisťného za rok 2009 bol **2,108 mld. eur**. Oproti roku 2008 bol nižší o 3,85 percenta. Prejavil sa v životnom aj v neživotnom poistení.

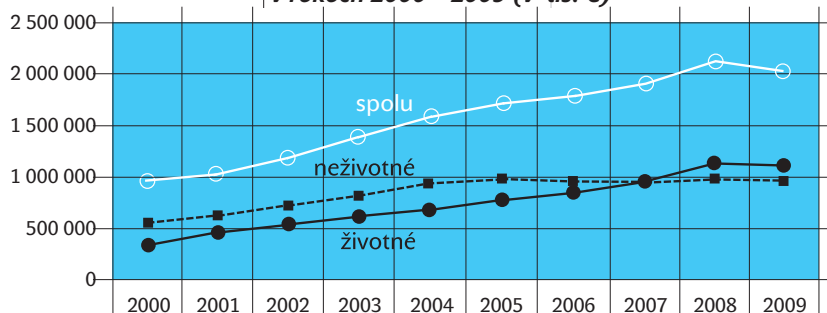
Celkové technické poisťné v životnom poistení bolo **1,062 mld. eur**, medziročný pokles je štyri percentá. Unit linked zaznamenali pokles až 13,17 percenta. Pokles technického poisťného v neživotnom poistení bol v roku 2009 nižší o 3,67 percenta – z toho technické poisťné v povinnom zmluvnom poistení zaznamenalo pokles o 11,25 percenta, havarijné poistenie o 4,53 percenta.

Podiel životného a neživotného poistenia na celkovom technickom poisťnom sa stabilizoval na hodnoty pred krízou: pomer životného poistenia k neživotnému bol 52,38 : 47,62. V 1. štvrtroku 2009 bol pomer 45,24 : 54,76, v 2. štvrtroku 2009 49,53 : 50,47, v treťom štvrtroku 50,84 : 49,16).

Podiel životného a neživotného poistenia na celkovom predpísanom, resp. technickom poisťnom v rokoch 2000 – 2009 v percentách

Vývoj predpísaného, resp. technického poisťného v rokoch 2000 – 2009 (v tis. €)

Technické poisťné za rok 2009 v tis. €

Poisťovňa	Životné poistenie			Neživotné poistenie				Spolu	
	Technické poisťné v ŽP			Technické poisťné v NP				Technické poisťné celkom	Podiel na trhu celkom v %
	celkom za všetky produkty	z toho: technické poisťné za Unit-Linked (*)	Podiel na trhu podľa technic. poisťného v %	celkom za všetky produkty (**)	z toho: technické poisťné za KASKO	z toho: technické poisťné za PZP MV	Podiel na trhu podľa technického poisťného v %		
1 AEGON Životná poisťovňa, a.s.	20 653	14 537	1,95	0	0	0	0,00	20 653	1,02
2 Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.	252 361	88 135	23,77	363 614	98 476	104 612	37,69	615 975	30,40
3 AMSLICO AIG Life poisťovňa, a. s.	118 677	19 429	11,18	4 846	0	0	0,50	123 523	6,10
4 ČSOB Poisťovňa, a. s.	55 646	10 397	5,24	19 827	5 608	6 262	2,05	75 473	3,72
5 AXA životní pojišťovna, a. s., o. z. Slovensko***	39 580	37 517	3,73	1 133	0	0	0,12	40 713	2,01
6 D.A.S. poisťovňa právnej ochrany, a. s.	0	0	0,00	2 438	0	0	0,25	2 438	0,12
7 Generali Slovensko poisťovňa, a. s.	92 727	51 640	8,74	111 695	42 923	26 285	11,58	204 422	10,09
8 Groupama poisťovňa, a. s.	0	0	0,00	6 698	2 216	2 808	0,69	6 698	0,33
9 Groupama životná poisťovňa, a. s.	923	0	0,09	0	0	0	0,00	923	0,05
10 ING Životná poisťovňa, a. s.	89 447	49 748	8,43	0	0	0	0,00	89 447	4,41
11 KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. VIC	35 809	3 044	3,37	48 282	19 901	20 181	5,00	84 091	4,15
12 KONTINUITA poisťovňa, a. s. VIC	52 537	7 610	4,95	272	0	0	0,03	52 809	2,61
13 KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. VIC	192 413	4 649	18,13	275 355	90 706	100 648	28,54	467 768	23,08
14 Poisťovňa Cardif Slovakia, a. s.	1 731	0	0,16	8 541	0	0	0,89	10 272	0,51
15 HDI Versicherung AG, poboč. poisť. z iného čl. št.***	0	0	0,00	7 447	0	0	0,00	7 447	0,37
16 Poisťovňa Poštovej banky, a. s.	1 967	0	0,19	629	78	0	0,07	2 596	0,13
17 Poisťovňa Slovenskej sporiteľne, a. s., VIC	33 530	6 741	3,16	0	0	0	0,00	33 530	1,65
18 Union poisťovňa, a. s.	12 566	2 615	1,18	23 136	124	378	2,40	35 702	1,76
19 UNIQA poisťovňa, a. s.	28 129	10 014	2,65	75 629	30 556	16 623	7,84	103 758	5,12
20 VICTORIA - VOLKSBANKEN Poisťovňa, a. s.	7 542	3 627	0,71	474	0	0	0,05	8 016	0,40
21 Wüstenrot poisťovňa, a. s.	25 267	11 318	2,38	14 859	3 061	6 746	1,54	40 126	1,98
22 Slovenská kancelária poisťovateľov ***	0	0	0,00	6	0	6	0,00	6	0,00
Celkom	1 061 505	321 021	100,00	964 875	293 649	284 549	100,00	2 026 380	100,00

Poznámky

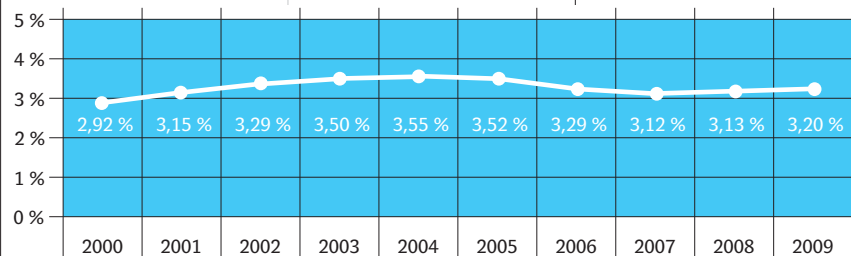
(*) Údaj zahŕňa technické poisťné za unit linked, t.j. údaj z riadku 16 výkazu Ppn(P TZ)03-04

(**) Údaj zahŕňa technické poisťné aj za Aktivne zaistenie, údaj zo stĺpca 12 výkazu Ppn(P TN)04-04

(***) Údaje sú zo zdrojov SLASPO. Pri SKP ide o hraničné poistenie

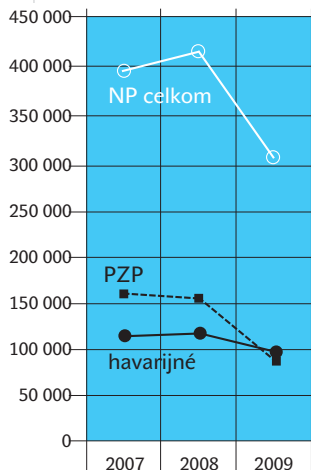
Hrubý domáci produkt v minulom roku zaznamenal medziročný pokles o **5,94 percenta**. Podiel technického poistného na HDP bol v roku 2009 3,20 percenta.

Podiel predpísaného, resp. technického poistného na HDP v rokoch 2000 – 2009

Nová produkcia

Trend vo vývoji novej produkcie bol podobný ako pri celkovom technickom poistnom. Nová produkcia v roku 2009 bola 694 mil. eur. V porovnaní s rokom 2008 sa znížila o vyše 23 percent. Väčší prepád v porovnaní s rokom 2008 zaznamenalo neživotné poistenie – cca 25 percent oproti životnému poisteniu 21,35 percent.

Vývoj novej produkcie v rokoch 2007 – 2009 (v tis. €)

Nová produkcia v životnom poistení

V novej produkcii v životnom poistení bol najväčší prepád v poistení s jednorazovo plateným poistným, až 47 percent, ďalej s bežne plateným poistným, 26,2 percenta. Naopak, mimoriadne platené poistné tu vrástlo o vyše 66 percent a skupinovo platené poistné až 718 percent. Obrovský nárast poistení so skupinovo plateným poistným bol spôsobený tým, že je tu zahrnuté poistenie klientov (najmä životné poistenie s rizikom smrti z akýchkoľvek príčin a trvalé následky úrazu spôsobujúce invaliditu atď.) k úverom bánk a sporiteľní.

28,32 %
s jednorazovo plateným poistným

42,27 %
s bežne plateným poistným

26,78 %
s mimoriadne plateným poistným

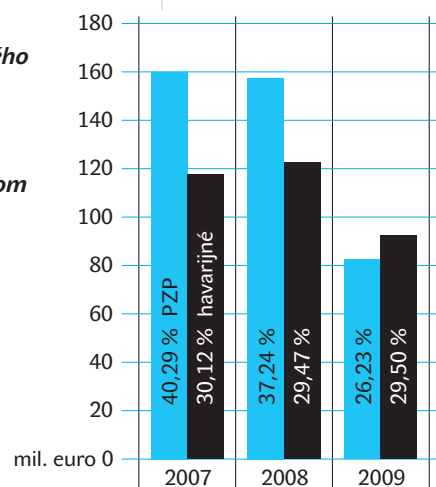
2,63 %
so skupinovo plateným poistným

Podiel jednotlivých poistných odvetví na celkovom životnom poistení v novej produkcii

Nová produkcia v neživotnom poistení

V novej produkcii v neživotnom poistení oproti roku 2008 bol väčší pokles v povinnom zmluvnom poistení (PZP) 47,24 percenta a v havarijnom poistení 23,03 percenta. Podiel novej produkcie v PZP na celkovej novej produkcii v neživotnom poistení bol 26,23 percenta a podiel havarijného poistenia 29,5 percenta.

Podiel PZP a havarijného poistenia na novej produkcii v neživotnom poistení

Hospodársky výsledok

V roku 2009 bol zisk členských poisťovní 140 mil. eur, oproti roku 2008 vzrástol o 30 percent.

Hospodársky výsledok členských poisťovní (v tis. eur)

Poisťovňa	hospodársky výsledok k 31. 12. 2009
1 AEGON Životná poisťovňa, a.s.	-1 536
2 Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.	87 232
3 AMSLICO AIG Life poisťovňa, a. s.	19 031
4 ČSOB Poisťovňa, a. s.	5 053
5 AXA životní pojišťovna, a. s., o. z. Slovensko***	1 477
6 D.A.S. poisťovňa právnej ochrany, a. s.	50
7 Generali Slovensko poisťovňa, a. s.	10 273
8 Groupama poisťovňa, a. s.	-1 662
9 Groupama životná poisťovňa, a. s.	-1 591
10 ING Životná poisťovňa, a. s.	4 967
11 KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. VIG	232
12 KONTINUITA poisťovňa, a. s. VIG	-8 485
13 KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. VIG	13 366
14 Poisťovňa Cardif Slovakia, a. s.	1 195
15 HDI Versicherung AG, poboč. poisť. z iného čl. št.***	529
16 Poisťovňa Poštovej banky, a. s.	-307
17 Poisťovňa Slovenskej sporiteľne, a. s., VIG	1 963
18 Union poisťovňa, a. s.	16
19 UNIQA poisťovňa, a. s.	5 425
20 VICTORIA - VOLKSBANKEN Poisťovňa, a. s.	36
21 Wüstenrot poisťovňa, a. s.	2 768
Celkom	140 032

Náklady na poistné plnenia

Pri poistných plneniach bol trend opačný. V roku 2009 stúpili celkové náklady na poistné plnenia o vyše deväť percent. V životnom poistení bol tento rast ešte vyšší – 23,76 percenta. V neživotnom poistení bol pokles o 3,5 percenta. Náklady na poistné plnenia v PZP boli vyššie o cca 1,6 percenta.

Ing. Lucia Baková, MB,
manažérka pre ekonomiku
a štatistiku,
Slovenská asociácia poisťovní

Pozn.: Analýza je z neauditovaných údajov poskytnutých v zmysle Opatrenia NBS c. 4/2008 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ poisťovňami a pobočkami zahraničných poisťovní.

Readiness for Solvency II: Gaining Competitive Advantage

From the interview with Slavomír Štastný, member of the Bank Board of the NBS (Národná banka Slovenska) (p. 4)

As to the fact that the discussion about the financial consumer protection in Slovakia is not over yet, it is early to evaluate the regulation as a whole. The law makers of the corresponding legislative act, gradually changed its draft law, but this proposal had not been submitted to Parliament yet. If a new coherent draft law will be proposed in the new electoral term, during the marking up the NBS will definitely give its statement to it. I personally support the idea to regularize the financial consumer protection. I would also appreciate if the possibility of creating a qualitative legal framework will be developed in the future.

I personally think that thanks to the tight and intensive cooperation with financial market, especially with the relevant associations, we succeeded in providing a relatively fluent transformation to new legislation. This certainly was a result of the well-timed preparation. We have already tried, during the law drafting, to analyze the situations that should occur and to prepare solutions for them. We made up some answers to a set of frequently asked questions that were published on the NBS' web site. We also took part in a number of trainings, seminars and meetings during which we explained the law and its application. I think that it was time well invested and the results are equal to the effort made. Today you can open a register of intermediaries on our web site and see the "life in reality after 186".

In my opinion the conflict between CEA and CEIOPS is not at all as acute as it was presented lately. The CEIOPS commission dealt with every remark that the CEA made and tried to find a compromise with the CEA. Many of the remarks that CEA defines as problems practically, are not problems of the local markets. Slovakia is a good example for that. On the other hand, many potential local problems are not deliberated by the CEA. To deal with the impacts of the Solvency II project for every country also individually, I consider as important. Luckily, the cooperation of the parties involved in Slovakia is satisfactory and rises gradually.

Naturally, the crisis had an effect on the reevaluation of the European surveillance architecture. The establishment of a new body to conduct macro-prudential supervision at EU level is one element in a comprehensive set of initiatives and responses in this field. This is a good step toward fixing the system. To apply the European sector surveillance

processes in such a short time, will be more problematic. A not very well prepared start of a new system in the time of the damping crisis should mean quite a risk for the stability of the market that is still very delicate. It has to be said that everywhere the Slovak delegates – while having the opportunity – made objections and comments.

The SLASPO's Member Insurance Companies Reports 2009 Results (unaudited data) (p. XXX)

In 2009, the total size of the technical premiums written was 2,108 billion Euro. In comparison with year 2008 it was lower by 3,85 %. It showed itself in life insurance as well as in non-life insurance. The total technical premiums written in life insurance were 1,062 billion Euro, which means a decline yoy by 4 %. The premiums written for Unit-Linked noted a decline of 13,17 %.

In 2009, the decline of the technical premiums written in non-life insurance was by 3,67 % - from which 11,25 % was the decline of the technical premiums written in MTPL insurance, and 4,53 % was the decline in CASCO insurance.

The share of life and non-life insurance on the total technical premiums written was stabilized to its values before the crisis: the ratio of life insurance to non-life insurance was 52, 38: 47, 62. In the first quarter of 2009 the ratio was 45,24 : 54,76, in the second quarter it was 49,53 : 50,47, and in the third quarter it was 50,84 : 49,16.

The GDP in the last year registered a yoy decline of 5, 94 %. In 2009, the share of technical premiums written on GDP was 3, 20 %.

The trend in new business development was similar as at the technical premiums written. In 2009, the new business was 694 million Euro. In comparison with year 2008 it was lower by more than 23 %. Higher underflow in comparison with year 2008 was noted in non-life insurance – approximately 25 % compared to life insurance and its 21, 35%.

The highest underflow of new business in life insurance was in insurance with a single paid insurance premium, it was 47 %, moreover with regular paid insurance premium it was 26, 2 %. The fall of new business in non-life insurance compared to year 2008 was higher in MTPL insurance (PZP) 47, 24%, while in CASCO insurance it was 23, 03%. The share of new business in MTPL on the total new business in non-life insurance was 26, 23% and the share of CASCO insurance was 29, 5%.

